

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ КОРПОРАЦІЇ

Студентки 2-го курсу заочної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа
та страхування»
освітньо-професійної програми
«Корпоративні фінанси»
Ходзінської Анни Олександрівни

Науковий керівник:
кандидат економічних наук, доцент
Рак Роман Володимирович

Засвідчую, що в цій дипломній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних посилань

Студентка _____

Робота допущена до захисту в Екзаменаційній комісії рішенням кафедри фінансів
від «16» травня 2023 р., протокол №10.

Завідувач кафедри фінансів,
доктор економічних наук, професор
Лютий Ігор Олексійович

_____

Київ – 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОРПОРАЦІЇ	6
1.1. Сутність фінансової стійкості корпорації.....	6
1.2. Фактори впливу на фінансову стійкість корпорації.....	12
1.3. Підходи до оцінки та управління фінансовою стійкістю корпорації.....	17
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ КОРПОРАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЖК».....	22
2.1. Фінансово-господарська характеристика діяльності підприємства.....	22
2.2. Комплексне оцінювання рівня фінансової стійкості	32
2.3. Стратегія управління фінансовою стійкістю	42
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ОПТИМІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ	52
3.1. Оцінка ризику втрати фінансової стійкості	52
3.2. Шляхи покращення управління фінансовою стійкістю корпорації.....	59
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	71

ВСТУП

Фінансова стійкість корпорації сприяє зростанню прибутків. Кредитори, інвестори та працівники охочіше співпрацюють із фінансово стабільним бізнесом на вигідних умовах. Ці вигідні умови дозволяють розширення, збільшення прибутків та можливість бути конкурентоспроможним на світовому ринку.

На сьогоднішній день фінансовий аналіз діяльності підприємства є важливим складовим елементом фінансового менеджменту, який є механізмом управління фінансами, у тому числі фінансами корпорації, у зв'язку з цим виникає необхідність у проведенні оцінки та вивченні факторів впливу на фінансову стійкість.

Стійке фінансово підприємство - це підприємство, яке працює безперервно, здатне протистояти кризам без ознак збитків. Таке підприємства підтримує фінансову ліквідність або платоспроможність в досяжному майбутньому, що означає функціонування підприємства в динамічному та стабільному балансі з його операційним середовищем.

Щоб підтримувати свою фінансову стійкість, організація повинна мати ефективну систему самоконтролю, засновану на системі попередження, яка б достатньо рано змогла вжити необхідні заходи для виявлення сигналів про відхилення від прийнятих стандартів, у тому числі необхідного рівня фінансової стійкості. Лише тоді підприємницька діяльність буде базуватися на міцній основі, що забезпечує стабільне зростання. Стійка фінансова система підприємства – це система, здатна виконувати свої основні функції, а саме:

- правильна оцінка та раціональне управління фінансовим ризиком;
- здатність спокійно реагувати на загрози у фінансовій сфері.

Фінансова стійкість дозволяє підприємству повноцінно виконувати свої обов'язки та функції, належно вести операційну, інвестиційну та фінансову діяльність.

Актуальність теми даного дослідження полягає в тому, що підтримка та забезпечення фінансової стійкості будь-якого підприємства є одним з найважливіших завдань його діяльності та розвитку. Проблема фінансової стійкості в сучасному світі та для нашої країни є дуже актуальною. Дослідження та аналіз показників фінансового стану у сучасних умовах діяльності підприємств є надзвичайно важливим, а фінансова стійкість може бути ключовим показником, оскільки це один із способів продемонструвати здатність компанії керувати своєю діяльністю в найближчому майбутньому, а також зменшити можливість зростання залежності від кредиторів та потрапляння в боргову пастку, стати конкурентоспроможним та стабільним на ринку.

Рівень розробки теми дослідження у науковій літературі є достатнім для аналізу та був розглянутий багатьма вітчизняними та зарубіжними науковцями, такими як Савицька Г.В., Крухмаль О.В., Левкович О.В., Вернер Глейбнер, Моніка Вечорек – Космала, Томас Гунте та інші, чії роботи було опрацьовано для написання даної дипломної роботи. Проте є недостатньо вивчені аспекти проблеми та питання, наприклад, аналіз у розрізі фінансової стійкості корпорації, узагальнення факторів впливу на фінансову стійкість, розробка фінансових моделей, що і обумовлює необхідність написання дипломної роботи на дану тему.

Метою даного дослідження є виявлення шляхів та тенденцій, що дозволяють досягти оптимального фінансового стану на основі розрахунку показників оцінки фінансової стійкості корпорації. Щоб досягти мети роботи було поставлено наступні завдання:

- розкрити сутність фінансової стійкості корпорації;
- дослідити фактори впливу на фінансову стійкість;
- проаналізувати підходи до оцінки та управління фінансовою стійкістю корпорації;
- розглянути фінансово-господарську характеристику діяльності ПрАТ «Вінницький ОЖК»;

- зробити комплексне оцінювання рівня фінансової стійкості корпорації;
- розробити стратегію управління фінансовою стійкістю корпорації;
- оцінити ризик втрати фінансової стійкості;
- розробити шляхи покращення управління стійкістю у сучасних умовах.

Об'єктом даного дослідження є вплив як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, зокрема на рівень фінансової стійкості.

Предметом даного дослідження виступає фінансова стійкість корпорації.

Наукова новизна дипломної роботи полягає у сучасній інтерпретації аналізу фінансової стійкості корпорацій, включаючи кризові періоди діяльності.

Для досягнення поставленої в роботі мети використовувались такі **методи дослідження** як узагальнення, літературний аналіз, математичні розрахунки, порівнювальний аналіз отриманих результатів та даних, аналіз правових документів, аналіз статей.

У даній дипломній роботі використовувались така **інформаційна база дослідження** як наукова та періодична література, законодавчо-нормативна база з досліджуваної проблеми, у тому числі внутрішні нормативні документи організації, дані статистичної і бухгалтерської звітності, а для практичної частини дипломної роботи використовувалася звітність, статистичні та оперативні дані про стан виробничо-господарської діяльності.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання наведених факторів впливу, коефіцієнтів, моделей для оцінки фінансової стійкості. Порівняльний аналіз та розробка рекомендацій для конкретного підприємства.

Обсяг та структура роботи складається зі вступу, теоретичної частини, основної частини, де проведений аналіз, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 76 сторінок, кількість рисунків – 34, кількість таблиць – 9 та 52 пункти у списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОРПОРАЦІЇ

1.1. Сутність фінансової стійкості корпорації

Корпорації мають певні характеристики, властиві тільки цій формі організації. Корпорація може продати акції новим інвесторам, а більші організації можуть випустити облігації, щоб отримати значну суму боргового фінансування.

Теоретично корпорація може працювати вічно, переживаючи своїх власників. І навпаки, власники можуть вирішити припинити діяльність корпорації в будь-який час.

Фінансова стійкість є важливою, адже корпорації та підприємства будуть ефективно використовувати свої активи та матимуть здоровий прибуток від продажів. Такий бізнес зазвичай матиме фонд, на який можна покладатися у важкі часи, щоб зменшити ризик закриття через економічні фактори. Крім того, матиме велику кількість постійних клієнтів, що допомагає отримувати стабільний дохід і дозволяє знизити витрати на залучення клієнтів.

Фінансова стійкість також важлива, оскільки вона надає можливості для розширення та зростання бізнесу. Фінансова стійкість є необхідною і для кредиторів, ділових партнерів та інвесторів. Наприклад, якщо корпорації коли-небудь знадобиться позичити гроші через кредит, кредитори зазвичай хочуть побачити звіт про фінансовий стан, який показує, що бізнес має достатній грошовий потік і не має великих боргів [1].

Звичайні інвестори та зацікавлені в даному бізнесі партнери теж потребують розуміти фінансову стійкість корпорації, для того щоб вирішити, чи потрібно їм співпрацювати та вкладати власні гроші у такий бізнес.

Тобто, фінансова стійкість – це такий стан майна підприємства, який може гарантувати йому можливість бути платоспроможним. Вона передбачає, що ті ресурси, які були вкладені та спрямовані в діяльність та розвиток корпорації, мають окупитись під час його діяльності завдяки надходженню грошових коштів, а прибуток, що отримують, в свою чергу, має забезпечувати незалежність корпорації від зовнішніх залучених джерел формування активів [2].

У сучасних умовах актуальною проблемою і завданням корпорацій є підтримка фінансової стійкості з урахуванням факторів зовнішнього середовища. Стійке фінансове становище є результатом ефективної роботи корпорації при вмілому управлінні всією сукупністю виробничо-економічних факторів. Корпорація вважається фінансово стійкою, якщо вона характеризується такими ознаками, як:

- висока платоспроможність і кредитоспроможність;
- висока прибутковість, рентабельність, що дозволяє нормально і стабільно розвиватися.

Фінансова стійкість дає змогу міцно триматися на ринку і бути конкурентноспроможними серед потужних гравців. Чим вища стійкість корпорації, тим більше вона не залежить від змін ринку, в тому числі криз, адже готова до критичних ситуацій, тому вона залишається стабільною і ризик банкрутства та закриття знижується.

Важливо зберегти стійкість, оскільки в даний час довгострокова економічна діяльність залежить від ряду негативних факторів. Наприклад, конкуренція, що посилюється з кожним роком, призводить до зниження рівня доходу, що в кінцевому підсумку позначається на розмірі прибутку, що призводить до призупинення або неможливості продовження діяльності.

Якщо в корпорації спостерігається дисбаланс у аспекті того, як співвідноситься власний та позиковий капітал, зі зрушенням у бік збільшення

позикового капіталу в загальній структурі фінансових ресурсів, це призведе до зниження ліквідності та платоспроможності підприємства.

Якщо корпорація має достатньо велику частку позикових коштів, то потрібно пам'ятати, що корпорація зобов'язана виплачувати за ними відсотки, що зменшить прибуток, а не збільшить його оборотний капітал. Але з іншого боку, залучені кошти можуть збільшити обсяги і розвинути нові види діяльності, або вийти на нові ринки, що сприятиме зростанню прибутку [3]. Тому власники компаній допускають розумну частку позикового капіталу, а кредитори залучають фірми з високою часткою власних джерел, оскільки це знижує їхні ризики. У результаті підприємства намагаються вирішити проблему, пов'язану з оптимізацією структури капіталу, шляхом досягнення оптимального обсягу позикових коштів та їх ефективного використання.

Кожен дослідник має власний підхід і точку зору щодо визначення фінансової стійкості. Наприклад, Крухмаль О.В. вбачає фінансову стійкість як здатність системи підприємства опиратися зовнішнім факторам [4]. Тоді як Савицька Г.В. визначає її як здатність суб'єкта господарювання до функціонування та розвитку, збереження рівноваги між активами та пасивами в динамічному середовищі та забезпечення постійної платоспроможності та інвестиційної привабливості [5]. Павловська О.В. та Фролова Т.О. уточнюють, що фінансова стійкість полягає у забезпеченні стійкого перевищення доходів над витратами, вільного маневрування грошовими коштами та сприяння ефективному процесу виробництва та продажу продукції [6].

Стійкість є необхідним чинником розвитку підприємства, оскільки без неї воно може зазнати відхилень від сталого розвитку.

Підприємство розвивається за умови забезпечення стійкості, інакше може не вийти з чергового відхилення від сталого розвитку. Стійкість є чинником розвитку економічної системи.

Тому найважливішою характеристикою функціонування та розвитку виробничо-економічної діяльності підприємства є його фінансово-економічна стійкість, тому що є показником, що відображає ступінь безпеки вкладення коштів у цю корпорацію. Для того, щоб забезпечити фінансову стійкість, корпорація повинна мати гнучку структуру капіталу та організувати його рух так, щоб доходи постійно перевищували витрати і таким чином мали на меті збереження платоспроможності та створення умов для самовідтворення [7].

Фінансова стійкість у сучасному економічному просторі використовується досить широко. Цей термін вживається на всіх рівнях – від окремого домогосподарства чи індивідуального підприємця до глобальних світових фінансових систем та їх діяльності.

Фінансова стійкість є складовою загальної стабільності підприємства, баланс грошових потоків, наявність ресурсів, що дозволяють агентству здійснювати свою діяльність та тривалий часовий проміжок, включаючи ефективний контроль власного та позикового капіталу та забезпечення виробництва продукції.

Щоб визначити репутацію компанії, необхідно виконати ряд завдань виконано для оцінки компонентів: операційної діяльності, інвестиційних операцій та фінансова діяльність.

Фінансова стійкість може бути абсолютною, нормальною, нестійкою та кризовою. Залежно від типу стійкості фірма визначає методи підвищення ефективності діяльності.

Нижче в таблиці 1.1 наведені типи фінансової стійкості та їхні характеристики. Абсолютний рівень стійкості характеризується підвищеною платоспроможністю. Компанія є незалежною від кредиторів. Нормальний рівень стійкості характеризується стандартною платоспроможністю, результативною виробничою діяльністю. Цей стан гарантує платоспроможність. Підприємство для покриття своїх витрат використовує різні джерела фінансування. Застосовуються і власні та позикові кошти [8]. Нестійке становище свідчить, що платоспроможність

підприємства порушена. Одночасно є можливість забезпечити тотожність між наявними коштами та зобов'язаннями.

Для цього можна використовувати джерела фінансування, які зменшать напружений фінансовий стан. Наприклад, можна взяти кредит збільшення обсягу оборотних коштів, використовувати фонди накопичення.

Таблиця 1.1

Типи фінансової стійкості

Абсолютна фінансова стійкість	<ul style="list-style-type: none"> • обсяг матеріально-виробничих запасів перевищує обсяг вільних оборотних коштів компанії, а також банківських позик під ці цінності; • враховуються кредити під відвантажену продукцію та кредиторські борги, зараховані банківською установою під час кредитування; • витрати покриваються у разі рахунок власних оборотних засобів.
Нормальна фінансова стійкість	<ul style="list-style-type: none"> • розмір матеріально-виробничих ресурсів дорівнює розміру власних оборотних коштів або кредитів компанії; • підприємство фінансує свої витрати за рахунок власних оборотних коштів та отриманих довгострокових позик.
Нестабільний фінансовий стан	<ul style="list-style-type: none"> • недостатня платоспроможність, залучення коштів кредиторів; • наявність нестійкості – це допустимий параметр у разі, якщо обсяг кредитів і позик вбирається у загальній вартості виробничих запасів.
Критичний фінансовий стан	<ul style="list-style-type: none"> • витрати можуть покриватися різними джерелами; • при кризовому становищі є сенс оптимізувати структуру пасивів та зменшити витрати.

Джерело: складено автором на основі джерел [8]

Кризове становище означає неплатоспроможність компанії та її близькість до банкрутства. Основна характеристика - неможливість покрити борги компанії заборгованостями дебіторів та цінними паперами. Тобто, запаси є більшими за оборотні кошти фірми та позикові кошти.

Метою фінансової стійкості підприємства є своєчасне виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності підприємства, а також у структурі активів і пасивів, що вже склалася на даному підприємстві.

До основних завдань, які потрібно поставити, щоб проаналізувати фінансову стійкість корпорації, можемо віднести наступні:

- вчасно та об'єктивно діагностувати фінансовий стан корпорації, аналіз сильних та слабких сторін, факторів впливу та причини їхнього утворення;
- визначення можливостей та шляхів для покращення фінансового стану, платоспроможності та фінансової стійкості;
- підготовка конкретних пропозицій, що дозволять більш ефективно використовувати фінансові ресурси та зможуть покращити позиції корпорації на світовому ринку;
- моделювання та прогноз можливих фінансових результатів даної корпорації [9].

У зв'язку зі зростанням ролі транснаціональних корпорацій (ТНК) питання аналізу та прогнозування їх фінансової стійкості набувають особливої актуальності.

Корпорація сплачує податок на прибуток зі свого прибутку. Якщо він також виплачує дивіденди своїм інвесторам, інвестори повинні сплатити податок на прибуток з отриманих дивідендів. Це означає подвійне оподаткування доходів юридичної особи. Також потрібно при аналізі враховувати таку особливість, що будь-які зобов'язання, понесені корпорацією, також не передаються її акціонерам. Натомість будь-хто, хто намагається вимагати виконання зобов'язань, може домагатися задоволення лише від юридичної особи.

Також право власності в корпорації залежить від кількості належних їй акцій. Купівля або продаж цих акцій передає право власності на корпорацію іншому інвестору. Публічна компанія, акції якої торгуються на активній фондовій біржі, може мати тисячі чи мільйони власників [10].

І в багатьох випадках інвестори, які володіють компанією, не беруть активної участі в її управлінні. Натомість вони наймають професійних менеджерів, які від їхнього імені здійснюють нагляд за бізнесом. Всі наведені вище особливості діяльності корпорації необхідно враховувати при аналізі фінансової стійкості.

1.2. Фактори впливу на фінансову стійкість корпорації

Відмінною рисою сучасних корпорацій є їхня динамічна діяльність та зміна бізнес-середовища. У бізнес-процесі компанії вступають у прямі та непрямі відносини з підрядниками, клієнтами та колегами, а також з рештою зацікавлених в їх діяльності.

На фінансову стійкість корпорації впливає безліч факторів. Діяльність корпорації можна розглядати в двох аспектах – внутрішній і зовнішній. Зовнішні фактори впливу на фінансову стійкість пов'язані з тим, наскільки стабільне економічне середовище, в якому функціонує підприємство.

Нижче в таблиці 1.2 наведено класифікацію факторів, що впливають на фінансову стійкість за різними характеристиками.

Таблиця 1.2

Внутрішні та зовнішні фактори впливу на фінансову стійкість

Зовнішні фактори	Внутрішні фактори
<ul style="list-style-type: none"> • Ставки податків • Нестабільність законодавства • Податкове законодавство • Витрати на інфраструктуру • Тіньова економіка • Інфляція • Корупція • Регулювання зайнятості за кордоном 	<ul style="list-style-type: none"> • Ступінь залежності від зовнішнього фінансування, яке надається кредиторами та інвесторами • Ефективність господарських і фінансових операцій • Рівень гнучкості системи управління • Стан матеріально-технологічної бази підприємства

Джерело: складено автором на основі джерел [11]

Стан ресурсного потенціалу корпорації та його динаміка, які забезпечують стабільність фінансових та економічних результатів, є внутрішніми факторами, які впливають на фінансову стійкість.

Існує ще багато факторів, які можуть впливати на фінансову стійкість корпорації. Ось деякі з найважливіших факторів:

Дохідність: це співвідношення чистого прибутку до загальних витрат. Чим вище дохідність, тим більша ймовірність, що корпорація буде фінансово стійкою.

Ліквідність: це співвідношення поточних активів до поточних зобов'язань. Чим більше активів може легко перетворити на готівку, тим менша ймовірність, що корпорація стикнеться з проблемами з платежами.

Забезпеченість капіталом: це співвідношення власного капіталу до загального капіталу. Чим більше власного капіталу у корпорації, тим менша ймовірність, що вона буде змушена шукати додаткові джерела фінансування.

Забезпеченість активами: це співвідношення вартості активів до вартості зобов'язань. Чим більше активів у корпорації, тим менша ймовірність, що вона буде змушена шукати додаткові джерела фінансування.

Рентабельність: це співвідношення прибутку до загальних активів. Чим більша рентабельність, тим більша ймовірність, що корпорація буде фінансово стійкою.

Ефективне управління ресурсами: це включає у себе управління запасами, управління заборгованостями та управління витратами. Якщо корпорація може ефективно управляти своїми ресурсами, вона може зберегти кошти та збільшити свою фінансову стійкість.

Переважає більшість факторів впливає на стабільність підприємства. Тим не менш, компанія повинна звернути увагу на аналіз інформації як керованого фактору. Сучасне середовище говорить про необхідність змін в бізнесі, а також зміни рівня інформаційних потреб компанії [12].

Інформація – це ресурс, покликаний допомогти зорієнтуватися в умовах ринку. Поза будь-якими сумнівами, інформація є дуже важливою для визначення критичних факторів успіху. Тут можна говорити про інформаційні системи та якість інформації, навіть фінансові дані.

Щоб забезпечити фінансову стійкість, компанія повинна підвищити рівень інформаційної компетентності в таких галузях, як: податкова компетентність та компетентність в оптимізації податків, цін на ресурси, а також в аспектах оцінки успішності проекту як в управлінні грошовими потоками, компетенції в бухгалтерському обліку та фондovій бухгалтерії, в ціноутворенні та оптимізації прибутку, знання можливостей позикового капіталу залучення, у використанні ІТ та оптимізації кількості та якості робочої сили.

Важливо зазначити, що економічний цикл, в якому перебуває економіка країни, має значний вплив на фінансову стійкість підприємства. Під час кризових періодів, спостерігається відставання темпів продажу від темпів виробництва, що сталося в Україні за останні роки.

Це спричинює скорочення інвестицій у запаси товарів, що зменшує обсяги продажу та доходів підприємств. Такі явища ведуть до погіршення ліквідності та платоспроможності підприємств, що може спричинити масові банкрутства. Кризовий платоспроможний попит, характерний для економічних криз, призводить до зменшення платежів та загострення конкурентної боротьби, що також має значний вплив на фінансову стійкість підприємств [13].

Ще одним важливим фактором фінансової стійкості підприємства, тісно пов'язаного з типами продуктів та технологіями виробництва, є оптимальний склад та структура активів, а також правильний вибір стратегії їх управління. Стабільність підприємства та потенційна ефективність бізнесу значною мірою залежить від якості управління поточними активами, від того, наскільки бере участь оборотні кошти та які з них, яка вартість резервів та активів готівкою.

Успішність або невдача в підприємницькій діяльності значно залежить від вибору структури та складу продуктів та послуг. Однак, не менш важливим є точне визначення того, як саме виробляти продукцію, тобто обрання оптимальної технології та організаційної моделі для виробництва та управління процесами [14].

Можна також виділити фактори, що відображають фінансову стійкість та стабільний стан корпорації.

1. Зростання прибутку.

Найбільш очевидним способом визначення фінансової стійкості компанії є вивчення її прибутку. Чим більше компанія отримує, тим краще власник повинен витончити свої бізнес-стратегії. Навіть невелике, але стійке зростання показує, що бізнес має багато потенціалу для досягнення успіху.

2. Витрати стабільні або зменшуються.

Важливим аналогом прибутку є витрати. Прибуток не настільки змістовний, якщо витрати компанії зростають.

3. Достатній рівень запасів.

Занадто багато або занадто мало запасів може мати великий вплив на фінансову стійкість. Якщо інвентар недостатній, корпорація або не має належного фінансування, або недооцінила під час планування.

Наявність занадто великої кількості запасів також ризикована, оскільки продукція може втратити цінність з часом, якщо кращі альтернативи для бізнесу стають доступними.

Варто звернути увагу на те, що якщо бізнес базується на продукті, а не на послугі, потрібно звертати увагу на запаси його інвентаризації. Надмірна інвентаризація може бути застарілою або незабаром може стати такою. Це також вимагає грошей на зберігання та страхування.

Надлишок інвентаризації також може означати, що існує багато незадоволених клієнтів, які відчувають відставання між замовленнями та остаточною доставкою або вони повертають предмети, якими вони не задоволені.

4. Коефіцієнт операційних витрат.

Одним з найбільш важливих коефіцієнтів фінансової стійкості є коефіцієнт операційних витрат. Щоб знайти своє співвідношення, потрібно розділити свій дохід на суму грошей, необхідних для роботи бізнесу. Чим нижче співвідношення, тим ефективніше бізнес використовує свої ресурси.

5. Компанія розумно керує боргами.

Ключ до успіху - керувати своїм боргом, щоб він не вийшов з-під контролю. Фінансова стійка компанія матиме довгий досвід здійснення боргових платежів вчасно та підтримки сильної кредитної оцінки.

6. Компанія має лояльних клієнтів та постійний потік нових.

Забезпечення повторних клієнтів є важливим для довгострокових продажів. Однак підприємства не можуть зростати, якщо вони не знайдуть нових способів продажу для більшої аудиторії [15].

Також до факторів фінансової стабільності можна віднести такі нерозуміння та недотримання стандартів ведення фінансової звітності. Фінансова звітність і достовірність звітів впливають на стабільність і, крім того, на стійкість корпорацій.

Неадекватність, недосвідченість і відсутність знання персоналу, який займається фінансовою звітністю, погане адміністрування та відсутність фінансового контролю процесів, включаючи брак сучасних знань і інформацію про бухгалтерське програмне забезпечення є ключовою низкою факторів, що негативно впливають на стабільність і подальшу стійкість.

Тому підприємства та корпорації мають бути мотивовані для підвищення обізнаності ведення фінансової звітності, створення поглиблених програм бухгалтерського обліку, семінари та навчання для тих працівників, які цього не роблять, щоб мати адекватні знання та розуміння фінансової звітності згідно з стандартами. Це покращить усвідомлення важливості фінансового облік та як одного з внутрішніх фінансових факторів для підприємства та його підтримки фінансової стійкості.

1.3. Підходи до оцінки та управління фінансовою стійкістю корпорації

Одна з цілей оцінки фінансової стійкості корпорації повинна полягати в тому, щоб визначити, чи фінансову систему можна оцінити як абсолютну фінансову стійкість, як нормальну фінансову стійкість або ж корпорація має нестабільний або критичний фінансовий стан.

У процесі аналізу фінансової стійкості корпорації, діагностики та моніторингу найбільш поширеними підходами є традиційні та новітні підходи, які включають різноманітні техніки такі як:

- Агрегування - це процес обчислення оцінних показників балансової моделі підприємства шляхом їх об'єднання в агрегати;
- Горизонтальний та вертикальний аналіз - це методи аналізу фінансової звітності, які засновані на порівнянні абсолютних та відносних значень показників статей балансу та інших форм фінансової звітності;
- Коефіцієнтний аналіз - це метод аналізу, що ґрунтується на обчисленні показників у відносних значеннях [17].

Фінансова стійкість є умовою стабільності фінансових інститутів, фінансової інфраструктури та фінансових ринків. Фінансова стійкість є необхідною умовою економічної діяльності при якій не виникають проблеми фінансових установ з виконанням своїх договірних зобов'язань.

Фінансово стійка компанія — це така, яка працює відповідно до своїх цілей, незважаючи на кризи.

Така компанія здатна постійно протистояти шокам, зберігаючи при цьому свій шлях розвитку, а також здатність виконувати свої економічні функції, пов'язані з придбання та розміщення капіталу в операційній, інвестиційній та фінансовій діяльності.

Тому рішення чи є компанія фінансово стійкою, може ґрунтуватися на аналізі та оцінці конкретних фінансових параметрів, що стосуються наступних сфер фінансового аналізу:

- фінансова ліквідність,
- управління боргом (платоспроможність),
- ефективність управління активами (продуктивність),
- прибутковість.

Для оцінки за коефіцієнтним методом можемо віднести наступні параметри наведені нижче в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Коефіцієнти оцінки рівня фінансової стійкості корпорації

Ліквідність		
	Коефіцієнт поточної ліквідності	оборотні активи/поточні зобов'язання
	Чистий оборотний капітал до загальних активів	(оборотні активи - поточні зобов'язання) / сукупні активи
Управління боргом		
	Відношення боргу до активів	загальна заборгованість / сукупні активи
	Відношення боргу до власного капіталу	загальна заборгованість / власний капітал
Ефективність		
	Загальна оборотність активів (продуктивність активів)	виручка / сума активів
	Оборотність дебіторської заборгованості (у днях)	дебіторська заборгованість / величина щоденної виручки
Рентабельність		
	Рентабельність активів (ROA)	чистий прибуток / сукупні активи
	Рентабельність власного капіталу (ROE)	чистий прибуток / власний капітал

Джерело: складено автором на основі джерел [18]

Перша частина відноситься до фінансової ліквідності і оцінюється на основі основних статистичних даних балансу. Наведено параметри, що визначають можливість покриття поточних зобов'язань з поточними активами різного рівня ліквідності і додатково посиляючись на суму чистого оборотного капіталу, що забезпечує здатність до виконання поточних зобов'язань.

Зростання значення цих коефіцієнтів з часом сприятливо для фінансової стійкості. Оцінка фінансової ліквідності також набуває динамічного характеру і стає стимулятором фінансової стабільності при підвищенні коефіцієнтів грошової продуктивності і готівкової забезпеченості.

Наступна область визначена як управління боргом, включає параметри оцінки як фінансовий ризик, який визначається рівнем фінансового важеля та за загальним рівнем боргу. Зменшення значення цих параметрів позитивно впливають на фінансову стабільність.

Інший аспект оцінює здібності компанії для обслуговування існуючого боргу - коефіцієнти покриття боргу. Збільшення цих параметрів підтримують фінансову стійкість.

Третя група коефіцієнтів призначена для оцінки сфери ефективності компанії, оцінки здатності компанії для отримання доходу від продажів. Збільшення загального обороту активів і коефіцієнти оборотності основних засобів позитивно впливають на фінансову стійкість.

З іншого боку, збільшення періоду обороту поточних активів негативно впливає на фінансову стійкість. Крім того, підвищення коефіцієнта собівартості буде негативно оцінено з точки зору підтримки фінансового стану та стійкості компанії.

Остання група параметрів оцінює рентабельність, діяльність, яку проводить компанія. Збільшення у часі значення коефіцієнтів рентабельності підвищує фінансову стійкість підприємства [18].

Якщо компанія здатна підтримувати правильний напрямок змін вищезазначених параметрів, що визначають фінансову стійкість, або здатна відновити їх значення, вона має спроможність виконувати свої основні функції, тобто придбання та розміщення капіталу відповідно до прийнятої стратегії розвитку та його основних цілей.

Також можна навести порядок впливу наслідків збиткової події на параметри фінансової стійкості підприємства. Завдяки оцінці наступних наслідків, можна робити висновки щодо рівня фінансової стійкості та робити прогнози щодо подальшої ситуації.

Ступінь змін у фінансовому становищі компанії впливає на потенційну зміну параметрів фінансової стійкості. Випадкова подія може повпливати на розмір збитку, що буде в результаті.

При невеликому обсязі втрат значне погіршення параметрів можуть бути помічені в області прибутковості, а також здатності обслуговувати борг (коефіцієнти на основі категорій прибутків і збитків). Такий варіант свідчить про збереження фінансової стабільності навіть у разі збиткової події. Нижчі значення параметрів фінансової стійкості не призведуть до будь-яких труднощів із доступом до зовнішніх джерел фінансування, головним чином позикового капіталу.

При помірному рівні збитків відзначено, що стануть гірше показники рентабельності, зниження коефіцієнтів спроможності до обслуговування боргу, ефективності, збільшення рівня заборгованості [19].

З високим рівнем втрат погіршуються параметри за всіма напрямками оцінки фінансової стійкості, найменші зміни відбуваються у сфері фінансової ліквідності.

Описана мінливість параметрів фінансової стійкості показує, що найбільш чутливі до наслідків збиткової події через категорії рахунків прибутків і збитків є параметри рентабельності, параметри покриття боргу, параметри фінансового левериджу, параметри ефективності, параметри фінансової ліквідності.

Також для оцінки управління фінансовою стійкістю корпорації варто розглянути наступні параметри.

Здатність компанії виживати, не висуваючи вимог до власників - достатня ймовірність виживання компанії.

Передбачувані інвестори, які не схильні до ризику і віддають перевагу стійкості компанії, зазвичай розглядають виживання компанії як мінімальну інвестиційну вимогу. Про це свідчить той факт, що сімейні підприємства різних поколінь мають особливо високий рівень стійкості. Висока виживаність означає уникнення серйозних криз, які можуть призвести до банкрутства. Також можна оцінити економічні інтереси власників у довгостроковому продовженні діяльності компанії.

Остаточна умова фінансової стійкості полягає в забезпеченні того, що компанія ймовірно виживе в довгостроковій перспективі, тобто що вона не буде припинена ані через неплатоспроможність, ані залишення її власниками.

Останній аспект фіксує економічну привабливість компанії для власників. Підтримка інвестицій у компанію має економічний сенс, коли інвестиції у власну компанію є прибутковими, тобто коли компанія пропонує своїм власникам або інвесторам привабливий профіль ризику та прибутку порівняно з альтернативними інвестиційними можливостями. Тільки економічно приваблива компанія працює на довгостроковій основі [19].

Можемо зробити висновок, що є достатня кількість підходів до розрахунку та оцінки фінансової стійкості корпорації. Основними з них є агрегування, горизонтальний та вертикальний аналізи, коефіцієнтний аналіз.

Серед коефіцієнтного аналізу можна виділити коефіцієнти ліквідності, управління боргом, ефективності, рентабельності. А також приведено приклади як ступінь змін у фінансовому становищі компанії впливає на потенційну зміну параметрів фінансової стійкості. Використовуючи дані підходи та методи, можна зробити оцінку рівня фінансової стійкості корпорації.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ КОРПОРАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЖК»

2.1. Фінансово-господарська характеристика діяльності підприємства

Для дослідження методів управління фінансовою стійкістю корпорації, було взято Приватне акціонерне товариство "Вінницький олійножировий комбінат". Україна збрала рекордний врожай соняшнику в 2021 році, за офіційними даними - 16,4 млн тонн, що є на 3 млн тонн більше, ніж у попередньому році. Однак, через повномасштабне російське вторгнення, було заблоковано чорноморські порти України та зупинено більшу частину підприємств з переробки соняшнику. В результаті, увага переробників та експортерів перенеслась на будівництво нових логістичних маршрутів для експорту продукції [22].

ПрАТ «Вінницький ОЖК» виробляє різноманітний асортимент продукції високої якості, яка продається на внутрішньому ринку України та експортується до понад 25 країн світу. Компанія виготовляє понад 75 видів продукції [20]. Всі упаковані продукти виготовляються під брендом «Віолія» і можна побачити їх перелік на рисунку 2.1.

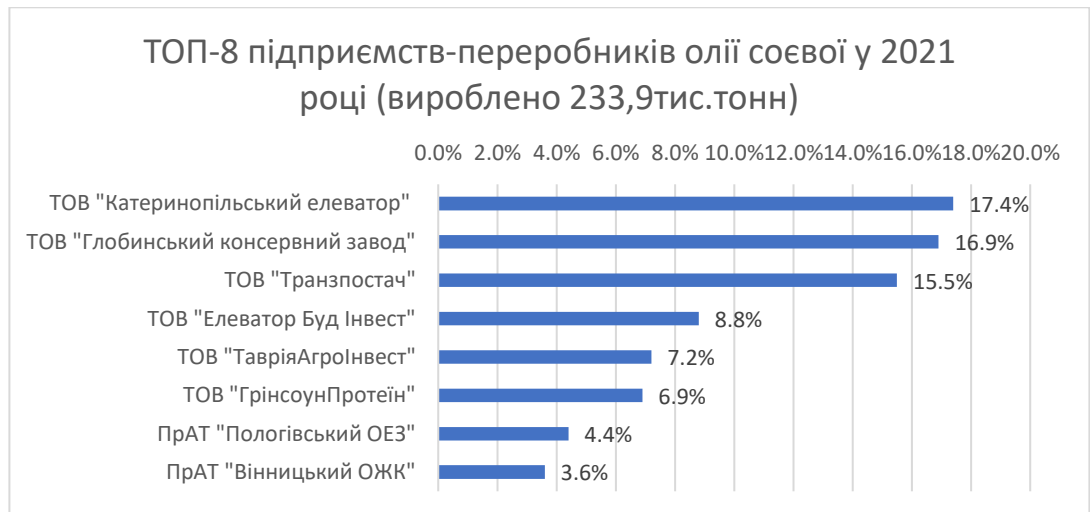

Рис. 2.1. Торгова марка «Віолія»

Джерело: створено автором на основі джерел [20]

Організаційна структура комбінату (додаток А) розроблена за функціональним принципом з урахуванням цілей та завдань діяльності підрозділів, необхідних для їх досягнення. Організаційна структура затверджується та очолюється головою Правління.

"Вінницький олійножировий комбінат" є провідним переробником олійних культур в Україні та має вагому позицію серед вітчизняних виробників. Наступні графіки 2.2 – 2.4 ілюструють частку ПрАТ «Вінницький ОЖК» у різних сегментах діяльності.

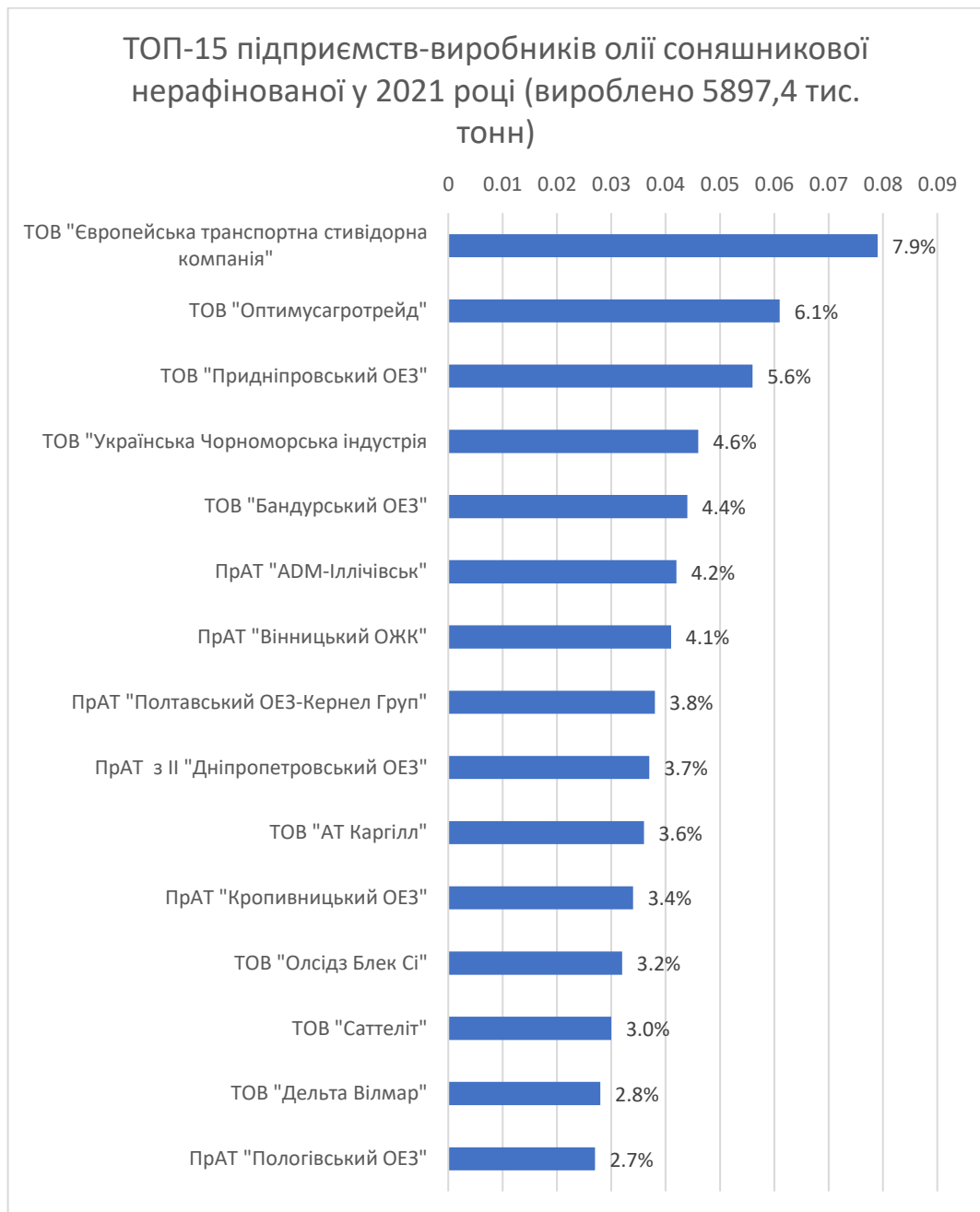

Рис. 2.2 – 2.4. Ринкова частка підприємства в різних сегментах діяльності
Джерело: створено автором на основі даних Асоціації «Укроліапром»

У 1951 році було розпочато будівництво підприємства, яке випустило свій перший продукт - олію соняшкову - в липні 1955 року. Виробництво саломасу та маргарину було запущено в 1961 році. Зараз ПрАТ «Вінницький ОЖК» успішно розвивається та збільшує свої потужності завдяки впровадженню новітніх

технологій та створенню нових робочих місць [20]. В 2017 р. підприємство зареєстроване як Приватне акціонерне товариство «Вінницький олійножировий комбінат». На комбінаті діє 45 підрозділів із них 4 підрозділа основні: олійно-екстракційний завод; олійно-екстракційний завод №2; виробництво рафінованої дезодорованої олії; дільниця гранулювання лушпиння.

ПрАТ "Вінницький ОЖК" є компанією, що зосереджена на виробництві різноманітних продуктів. Серед них можна виділити наступне:

- олії, які можуть бути нерафінованими або рафінованими, а також піддані процесу дезодорування. Олії виробляються з насіння соняшника, ріпаку та сої, а також шроти;
- жири, що використовуються в хлібопекарській та кондитерській промисловості, кулінарії. Крім того, компанія виробляє замітники молочного жиру, шортенінги та замітники какао-масла [20].

У 1955 році була споруджена перша виробнича лінія Вінницького ОЖК. У 2013 році був збудований та введений в дію новий завод ОЕЗ-2 для виробництва нерафінованої олії з насіння. Весь процес переробки насіння автоматизований та контролюється з пульта керування, включаючи приймання насіння, виробництво олії та гранульованого шроту, та відвантаження продуктів.

Також підприємство поетапно впроваджує інтегровану систему екологічного менеджменту у відповідності з вимогами міжнародних стандартів ISO 14001:2015, що розповсюджується на приймання та зберігання олійної сировини, виробництво олії соняшnikової, соєвої та ріпакової, шроту соняшnikового, соєвого, ріпакового, рослинних жирів, маргарину та фасованої олії, продуктів процесу переробки, зберігання та відвантаження готової продукції.

Під час реалізації діяльності в напрямі зниження навантаження на довкілля використовуються наступні методи та наведено приклад на рисунках 2.5 – 2.6:

- Впровадження безвідходних та ресурсозберігаючих технологій виробництва;

- Передача відходів на утилізацію спеціалізованим організаціям для їх безпечного видалення;
- Проведення дератизації, дезінфекції та дезінсекції поверхонь по підрозділах комбінату.

Рис. 2.5 – 2.6. Екологічне виробництво

Джерело: створено автором на основі джерел [21]

Використання у вигляді палива - біомаси (лушпиння насіння) зменшило кількість викидів в навколишнє середовище. З метою використання енергозберігаючих технологій на ПрАТ «Вінницький ОЖК» працює власна котельня зі спалюванням відходів виробництва – лушпиння соняшнику. На комбінаті також діє програма із утилізації відпрацьованих акумуляторних батарейок типу АА. Нижче на рисунку 2.7 наведені модуфлекси систем аспірації повітря при завантаженні шроту:

Рис. 2.7. Споживання енергії.

Джерело: створено автором на основі джерел [20]

Також можемо переглянути фото грануляції лушпиння соняшнику на рисунках 2.8 – 2.9:

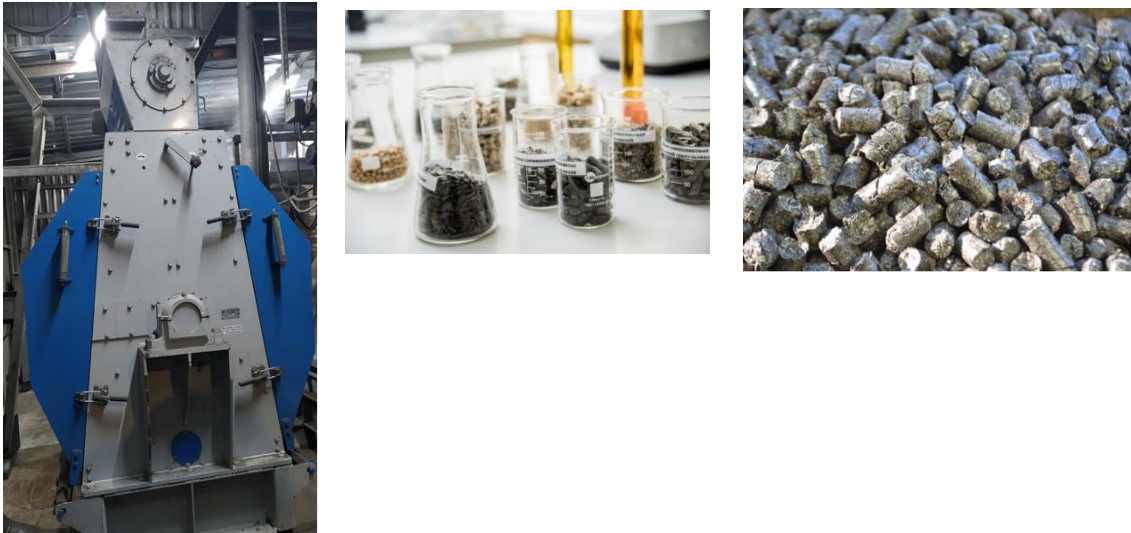

Рис. 2.8 – 2.9. Грануляція соняшнику

Джерело: створено автором на основі джерел [20]

Бережне відношення до довкілля, скорочення витрат ресурсів та оптимізація роботи комбінату досягається за рахунок підвищення свідомості працівників та клієнтів щодо охорони довкілля.

ПрАТ «Вінницький ОЖК» має кадрову політику, яка включає в себе наступні елементи:

- політика зайнятості, спрямовану на забезпечення компанії достатньо кваліфікованим персоналом, створення комфортних умов для праці, підтримка безпечності роботи та надання перспектив для професійного розвитку;
- політику навчання, що передбачає створення відповідної освітньої бази, можливості для підвищення рівня технічної спеціалізації працівників та розвитку їх професійних навичок;
- політика оплати праці передбачає забезпечення працівників достатньо високою заробітною платою порівняно з іншими роботодавцями, що відповідає їх

досвіду, здібностям та ставленню до виконання обов'язків та їхнього внеску в роботу.

Середньооблікова чисельність працівників в 2021 році склала 803 особи. З них 502 – чоловіки, 301 – жінки. Нижче на рисунках 2.10 – 2.12 наведені графічні дані по гендерному співвідношенні, а також віком, стажем роботи.

Гендерне співвідношення, осіб

Гендерний баланс у розподілі керівних посад, осіб

Рис. 2.10. Гендерне співвідношення

Джерело: створено автором на основі джерел [21]

Середній вік працівників 45 років. Чисельність працівників з обмеженими можливостями – 63 особи.

Структура працівників за віком

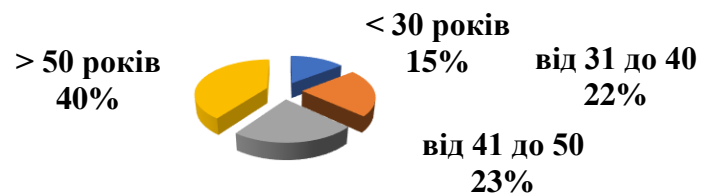

Рис. 2.11. Структура працівників за віком

Джерело: створено автором на основі джерел [21]

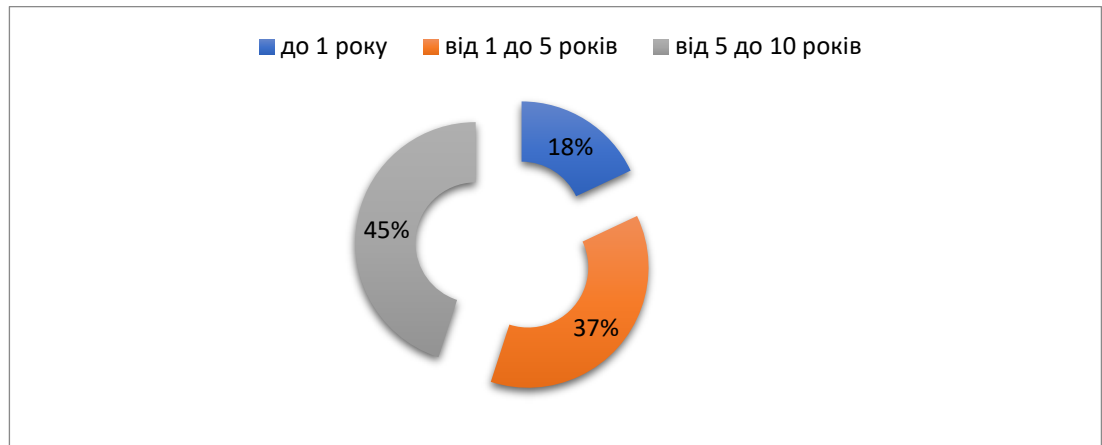

Рис. 2.12. Розподіл працівників за стажем роботи на ПрАТ «Вінницький ОЖК»
Джерело: створено автором на основі джерел [21]

Працівники ПрАТ «Вінницький ОЖК» мають освіту наведену на рисунку 2.13 нижче:

- повну вищу освіту 189 чол. із них 88 жінки;
- базову вищу освіту 167 чол. із них 68 жінка;
- спеціальну освіту 161 чол. із них 47 жінок.

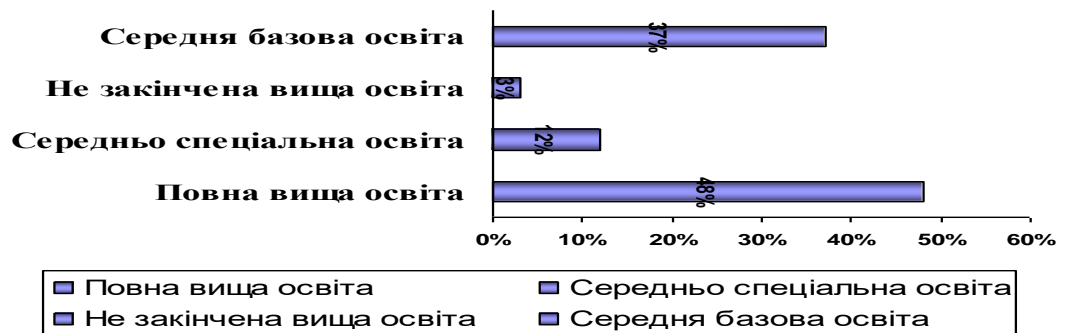

Рис. 2.13. Питома вага освітньої категорії працівників ПрАТ «Вінницький ОЖК»

Джерело: створено автором на основі джерел [21]

Кожного року працівники підвищують свою кваліфікацію на курсах підвищення кваліфікації. Для цього розробляється перспективний план підвищення

кваліфікації працівників комбінату. Для перевірки рівня знань проводиться систематична атестація працівників.

Також нижче наведено матрицю SWOT – аналізу підприємства у таблиці 2.14.

Таблиця 2.14

Матриця SWOT – аналізу ПрАТ «Вінницький ОЖК»

		Зовнішнє середовище	
		Можливості (шанси)	Загрози
Внутрішнє середовище	Сильні сторони	Збільшення виробничих потужностей, оновлення основних засобів, збільшення чисельності кваліфікованих робітників, поява нових партнерів, розширення частки ринку за рахунок збільшення пропозиції і об'ємів реалізації, вкладання коштів в рекламу, наявність власних каналів розповсюдження продукції, впровадження нових технологій, низький ступінь залежності від кредитора	зменшення частки ринку, поступовий розвиток, вузька спеціалізація, велика енергоємність виробництва, застаріла система управління і стимулювання праці, складність оргструктури, потреба актуалізації стратегії розвитку підприємства
	Слабкі сторони	навчання кадрів за свій рахунок, обмежені інвестиційні можливості, низький рівень реінвестування, нові партнери внесуть новий рівень менеджменту і допоможуть знизити рівень бюрократії в управлінні, розвиток творчих можливостей персоналу, менеджменту дасть новий поштовх до інновацій в управлінні	вплив росту інфляції, присутність шкідливих умов виробництва і відходів, низький рівень рентабельності виробництва, нестача грошових засобів для фінансування нововведень, розробка стратегії щодо подолання кризових ситуацій

Джерело: створено автором на основі даних ПрАТ «Вінницький ОЖК»

Розвиток ризикових ситуацій може привести як до настання несприятливих збиткових наслідків, так і до позитивних результатів.

Також наведемо інформацію у таблиці 2.15 щодо виробництва основних видів продукції підприємства за 2020 – 2021 роки.

Таблиця 2.15

Виробництво основних видів продукції

Види продукції	Одиниці виміру	Фактично вироблено		
		За звітний 2021 рік		За попередній 2020 рік
		Всього	У тому числі з давальницької сировини *	
Олія рослинна нерафінована	тонн	266 980	220 078	283 923
соняшникова	тонн	240 422	199 629	237 324
ріпакова	тонн	18 052	12 665	29 190
соєва	тонн	8 506	7 784	17 409
Шрот тостований	тонн	253 281	209 317	299 437
соняшниковий	тонн	197 100	163 435	195 044
<i>з нього соняшниковий тостований гранульований</i>	<i>тонн</i>	<i>197 100</i>	<i>163 435</i>	<i>195 044</i>
ріпаковий	тонн	25 547	17 879	39 138
<i>з нього ріпаковий тостований гранульований</i>	<i>тонн</i>	<i>5 558</i>	<i>5 558</i>	<i>689</i>
соєвий	тонн	30 634	28 003	65 255
<i>з нього соєвий тостований гранульований</i>	<i>тонн</i>	<i>30 634</i>	<i>28 003</i>	<i>65 255</i>
Лушпиння соняш.гранульоване	тонн	44 532	44 532	38 650
Оболонка соєва гранульована	тонн	968	968	1 904
Олія соняшникова раф.dez.	тонн	11 679	11 115	8 455
Олія тропічна раф.dez.	тонн	107	107	329
Маргпродукція всього	тонн	4637	4637	11 790

Джерело: створено автором на основі даних ПрАТ «Вінницький ОЖК»

Отже, Приватне акціонерне товариство "Вінницький олійножировий комбінат" є діючим та активним підприємством для дослідження рівня фінансової стійкості, факторів впливу на нього, адже фінансова стійкість служить запорукою виживання та основою стабільного становища підприємства у ринкових умовах.

2.2. Комплексне оцінювання рівня фінансової стійкості

Для оцінки фінансового стану компанії та її стійкості необхідно розглянути ряд фінансових коефіцієнтів, які дозволять порівняти та проаналізувати різні цифри у балансі та звіті про прибутки та збитки. Однією з переваг використання фінансових коефіцієнтів є можливість зробити прогноз щодо того, чи зможе компанія продовжувати свою діяльність як життєздатний бізнес. На відміну від окремих показників, як загальний борг або чистий прибуток, фінансові коефіцієнти забезпечують глибокий та повний аналіз фінансового стану компанії [23].

Повномасштабне російське вторгнення призвело до блокування українських чорноморських портів та зупинки більшої частини підприємств з переробки соняшнику. Але навіть в кризові часи, підприємство продовжує активну діяльність, створюючи якісну продукцію та зберігаючи робочі місця для працівників. У таблиці 2.16 наведено дані по звіту за перші місяці 2023 року.

Таблиця 2.16

Дані по звіту за січень – лютий 2023 р.

	Од вим.	січень 2023	лютий 2023
Перероблено соняшн.всього	тн	77,429.670	68,313.171
в тч власного	тн	0.000	0.000
давальницького	тн	77,429.670	68,313.171
Олія соняшникова нераф. всього	тн	33,604.033	30,123.490
в т.ч.соняшникова власна	тн	0.000	0.000
соняшникова давальницька	тн	33,604.033	30,123.490
Лушпиння соняшн. прес гран	тн	8,025.170	6,636.055
в т.ч. власне		310.050	391.000
давальницьке		7,715.120	6,245.055
Олія соняшн. рафінована (в т.ч. дезодорована)	тн	3,148.398	2,314.482
в т.ч. власна		61.067	844.731
давальницька	тн	3,087.331	1,469.751
Олія фасована	тн	1,316.327	438.923

Джерело: створено автором на основі даних ПрАТ «Вінницький ОЖК»

Також на рисунку 2.17 можемо переглянути звіт про виробництво промислової продукції за видами за лютий 2023 року.

Назва виду продукції за Номенклатурою продукції промисловості (НПП)	Одиниця вимірювання за НПП	Код продукції за НПП	Кількість виробленої продукції за звітний місяць (валове виробництво)	Кількість запасів виробленої продукції на кінець звітного місяця
А	Б	В	1	2
Олії соняшникова та сафлорова та їх фракції, нерафіновані (крім хімічно модифікованих)	кг	10.41.23.00	30 123 490,0	13 647 055,0
Макуха та відходи тверді інші, одержані в результаті екстракції жирів або олій з насіння соняшнику	кг	10.41.41.50	25 032 236,0	2 933 727,0
Макуха та відходи тверді інші, одержані в результаті екстракції олії соєвої	кг	10.41.41.30	-	24,0
Макуха та відходи тверді інші, одержані в результаті екстракції жирів або олій з насіння ріпаку чи свиріпи	кг	10.41.41.70	-	14,0
Олії соняшникова і сафлорова та їх фракції, рафіновані (крім хімічно модифікованих)	кг	10.41.54.00	2 314 482,0	52 560,0
Гранули та брижети із залишків або відходів рослинного походження	кг	16.29.15.00.00	6 636 055,0	-
Бутлі, пляшки, флакони, флаги та вироби подібні для транспортування або пакування продукції (стакани для сметани, йогурту тощо), місткістю 2 л і менше, із пластмас	шт	22.22.14.50	411 750,0	-
Бутлі, пляшки, флакони, флаги та вироби подібні для транспортування або пакування продукції, місткістю більше 2 л, із пластмас	шт	22.22.14.70	13 068,0	-
Кислоти монокарбонові жирні технічні інші (крім кислоти стеаринової, олеїнової, талової олії, дистильованої)	кг	20.14.31.97	95 504,0	-
Солі четвертинні та гідроксиди амонію, лецитини та інші фосфоаміноліпіди, визначеного або невизначеного хімічного складу	кг	21.10.20.40	100,0	98,0

Рис. 2.17. Звіт про виробництво промислової продукції за видами

Джерело: створено автором на основі даних ПрАТ «Вінницький ОЖК»

Щоб точно оцінити фінансовий стан і довгострокову стійкість компанії, слід розглядати кілька фінансових показників разом. Чотири основні сфери, які слід проаналізувати, це ліквідність, платоспроможність, прибутковість та операційна ефективність.

Спершу проаналізуємо ліквідність та платоспроможність підприємства. Величина власного капіталу - це капітал, зібраний компанією від її власників та інших акціонерів в обмін на частку власності в компанії.

Це одне з джерел, за допомогою якого підприємства отримують капітал для фінансування своєї діяльності та загального розвитку.

Найпоширенішими способами залучення акціонерного капіталу є публічний і приватний випуск акцій, він також класифікується на приватний і публічний акціонерний капітал [24].

Зростання власного капіталу може бути досягнуто за рахунок отримання прибутку, вкладень власників, зростання частки чистого прибутку, що залишається у розпорядженні організації.

На рисунку 2.18 можемо проаналізувати зміни власного капіталу.

Власний капітал	2019	2020	2021	Відхилення 2019/2021
	2,550,580	2,447,373	1,812,790	40.70%

Рис. 2.18. Динаміка змін власного капіталу

Джерело: створено на основі звітності ПрАТ «Вінницький ОЖК» та розрахунків автора

Власний капітал зменшується, якщо у підприємства є витрати та збитки, проте можна збільшити низький капітал, забезпечивши більше інвестицій у свій бізнес або збільшивши прибуток.

Проаналізуємо наступний коефіцієнт – маневреність грошових коштів. Даний показник вказує на відсоток власних оборотних коштів, які складаються з готівки та її еквівалентів. Маневреність власних оборотних засобів показує співвідношення між готівкою та іншими власними оборотними коштами [25].

Формула маневреності власних оборотних коштів визначається як відношення готівкових коштів до загальної суми власних оборотних коштів компанії. Таким чином на рисунку 2.19 можемо переглянути динаміку показника маневреності власних оборотних коштів.

Маневреність власних оборотних коштів	2019	2020	2021
	-0.02	0.00	-0.01

Рис. 2.19. Динаміка коефіцієнту за 2019 – 2021 р.

Джерело: створено на основі звітності ПрАТ «Вінницький ОЖК» та розрахунків автора

В наступних умовах компанія може бути ефективною, проте зростання вартості отримання позик, а також обмеження доступу до кредитного та капіталовкладення можуть викликати труднощі у фінансуванні оборотних засобів компанії.

Для того, щоб збільшити даний показник, доцільно працювати над збільшенням обсягу власного капіталу та оптимізацією структури активів. Ці

заходи сприятимуть зниженню залежності компанії від кредиторів при формуванні оборотного капіталу та збільшенню її фінансової стійкості [25]. На рисунку 2.20 можемо переглянути наступні розраховані коефіцієнти ліквідності та проаналізувати їхні значення.

	2019	2020	2021
Коефіцієнт покриття	0.45	0.47	0.49
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0.27	0.31	0.34
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.04	0.02	0.02

Рис. 2.20. Зміна коефіцієнтів в динаміці за 2019 – 2021 роки

Джерело: створено на основі звітності ПрАТ «Вінницький ОЖК» та розрахунків автора

Показник поточної ліквідності означає здатність компанії виконувати свої поточні зобов'язання за допомогою доступних оборотних активів. Даний показник показує співвідношення між рівнем оборотних коштів та поточними зобов'язаннями в компанії. Поточна ліквідність = Оборотні активи / Поточні зобов'язання [26].

Нормативним є значення в рамках 1-3, даний показник є наближений до 1, можемо прослідкувати зростання в динаміці. Для збільшення значення показника поточної ліквідності, варто працювати над підвищенням рівня оборотних активів та зниженням суми поточних зобов'язань. Один зі способів зменшення суми поточних зобов'язань може полягати у домовленості про продовження строку кредитування.

Коефіцієнт швидкої ліквідності вказує на короткострокову ліквідність компанії та вимірює її здатність вчасно розраховуватись з короткостроковими зобов'язаннями за допомогою найбільш легко реалізовуваних активів.

Значення даного показника трохи менше, ніж нормативне, тому рекомендується зосередитися на збільшенні суми високоліквідних активів та

зменшенні суми поточних активів з метою підвищення показника до прийняттого рівня [27]. Коефіцієнт абсолютної ліквідності визначає, який відсоток найбільш легко конвертованих активів компанії припадає на кожну одиницю поточних зобов'язань. Нормативним значенням цього показника є діапазон від 0,1 до 0,2. Хоча значення даного показника у компанії трохи нижче за нормативне, проте компанія може залучити позичкові кошти та продати деякі зайві активи з метою збільшення суми найбільш ліквідних активів.

Далі можна розрахувати коефіцієнт фінансової стабільності, який відображає, яка частина активів компанії фінансується зі стійких джерел, тобто джерел, які можуть бути використані в організації на протязі тривалого періоду. Можемо прослідкувати зміну даного коефіцієнту за допомогою рисунку 2.21.

Коефіцієнт фінансової стійкості	2019	2020	2021
	0.75	0.78	0.56

Рис. 2.21. Динаміка коефіцієнту в 2019 – 2021 р.

Джерело: створено на основі звітності ПрАТ «Вінницький ОЖК» та розрахунків автора

Коефіцієнт фінансової стійкості є показником, що відображає можливість компанії зберігати свою платоспроможність впродовж тривалого періоду. Він визначається як відношення довгострокового фінансування та власного капіталу компанії до загальної суми її пасивів. Також він описує, яку частину активів компанії можна підтримувати за рахунок довгострокових стійких джерел капіталу. Нормативне значення цього коефіцієнта зазвичай коливається від 0,7 до 0,9 включно.

Активи компанії на 78% фінансуються за рахунок стійких джерел капіталу, залучених на довгостроковій основі, що відповідає нормативним вимогам. Проте, у 2021 році значення цього коефіцієнта знизилось, але можна збільшити цей

коефіцієнт, збільшуючи обсяг власного капіталу або залучаючи додаткові довгострокові позичкові кошти [28].

На рисунку 2.22 можемо проаналізувати наступні показники фінансової стійкості в динаміці 2019 – 2021 р.

	2019	2020	2021
Коефіцієнт автономії	0.63	0.62	0.45
Коефіцієнт фінансової залежності	1.59	1.60	2.24
Коефіцієнт фінансового ризику	1.68	1.67	0.81

Рис. 2.22. Динаміка коефіцієнтів в 2019 – 2021 р.

Джерело: створено на основі звітності ПрАТ «Вінницький ОЖК» та розрахунків автора

Один з ключових показників фінансової стійкості - це рівень фінансової автономії, що робить його надзвичайно важливим. Цей показник обчислюється як відношення власного капіталу компанії до загальної суми її фінансових ресурсів.

Це число вказує, яку частину своїх активів компанія може фінансувати за рахунок свого власного капіталу. Для прикладу, якщо значення цього показника дорівнює 0,48, то це свідчить про те, що компанія може покрити 48% своїх активів за рахунок власного капіталу. У даному випадку, близько 60% активів підприємства фінансуються за рахунок його власного капіталу, що відповідає нормативним значенням [29].

Показник фінансової залежності є показником фінансової стійкості, який демонструє, наскільки компанія здатна забезпечити стійкий розвиток своєї діяльності у довгостроковій перспективі. Цей показник є оберненим до показника фінансової автономії, тобто він вимірює рівень фінансової залежності компанії від зовнішніх джерел фінансування. Цей показник вказує на те, яка кількість фінансових ресурсів компанії припадає на кожну гривню власного капіталу.

Показник знаходиться в межах прийнятних норм, що свідчить про те, що ризики фінансової стійкості компанії є контрольованими. Однак, порівняно з даними 2021 року, показник є вищим, що вказує на необхідність збільшення обсягу власного капіталу. Також проаналізуємо коефіцієнт фінансового ризику як індикатор фінансової стійкості компанії, що показує її стабільність і здатність виконувати свої фінансові зобов'язання в середньо- та довгостроковій перспективі.

Значення показника має нормативні межі між 0,67 та 1,5. Якщо значення показника перевищує 1,5, як це було у ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2019 та 2020 роках, це може свідчити про наявність додаткових можливостей для підвищення ефективності за рахунок залучення додаткових фінансових ресурсів у вигляді позик. На рисунку 2.23 проаналізуємо рентабельність активів за 2019–2021 роки.

	2019	2020	2021
Рентабельність активів	0.43	0.49	0.46

Рис. 2.23. Динаміка показника за 2019–2021 р.

Джерело: створено на основі звітності ПрАТ «Вінницький ОЖК» та розрахунків автора

Значення цього показника вказує на ефективність використання активів компанією для продажу товарів та послуг протягом досліджуваного періоду. Іншими словами, воно вказує на кількість товарів та послуг, які були продані на кожну витрачену гривню на активи.

У даному випадку можна спостерігати позитивну динаміку зростання значення коефіцієнта протягом досліджуваного періоду. Це свідчить про стабільність показників підприємства.

Щоб підвищити цей показник, можна застосувати заходи з оптимізації використання активів компанії, такі як продаж незавантажених необоротних активів, зниження обсягу запасів та вжиття заходів для повернення дебіторської заборгованості. Крім того, можна зазначити, що заходи, спрямовані на збільшення виручки, будуть сприяти покращенню оборотності активів компанії [30].

На рисунку 2.24 можемо переглянути зміну чистого доходу, отриманого від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) за період з 2019 по 2021 рік.

	2019	2020	2021
Чистий дохід від реалізації	1,763,339	1,915,837	1,859,223
Собівартість реалізованої продукції	1,590,615	1,722,103	1,901,664
Адміністративні витрати	45,109	41,308	38,063
Витрати на збут	79,810	92,894	48,323
Інші операційні витрати	117,939	106,082	106,082

Рис. 2.24. Зміна показників у динаміці

Джерело: створено на основі звітності ПрАТ «Вінницький ОЖК» та розрахунків автора

Можна відстежити зміну показників в динаміці. Чистий дохід від реалізації був максимальним у 2020 році, а собівартість продукції, що була реалізована, склала 1 901 664 грн у 2021 році. Витрати на сировину та матеріали є головними витратами. Підприємство також має збитки, наприклад, у 2021 році вони становлять 160 030 грн. Таке відхилення пояснюється тим, що курсові різниці та фінансові зобов'язання утримання кредитів та позик в іноземній валюті перераховуються у валюту звітності за офіційним курсом НБУ на дату операції та балансу. Також підприємство є залежним від ціни на олію та інших ризиків і факторів. Можемо переглянути основні показники трудової діяльності на рисунку 2.25.

	2020 рік	2021 рік
Середньооблікова кількість усіх працівників, осіб	810	835
Середньооблікова чисельність штатних працівників, осіб	798	835
Фонд оплати праці, тис. грн.	130 026,5	120 582,5
Середньомісячна зарплата, грн.	12 347,24	11 674,38

Рис. 2.25. Основні показники трудової діяльності

Джерело: створено на основі звітності ПрАТ «Вінницький ОЖК» та розрахунків автора

Використовуючи коефіцієнтний метод оцінки фінансової стійкості, можемо зробити висновок, що підприємство є активним та діючим з точки зору виробництва, деякі показники є в межах нормативних значень, проте є і над чим працювати для підтримки фінансової стійкості, збільшити обсяг власного капіталу, оптимізувати структуру активів, оскільки ПрАТ «Вінницький ОЖК» має і збитки, а також досить високі витрати на сировину та матеріальне забезпечення.

Визначимо форму фінансової стійкості, яка відображає фінансову рівновагу між вартістю матеріальних оборотних активів та величиною коштів, які використовуються для їхнього фінансування - власних та позичених коштів [31].

Визначення трьох показників, що відображають взаємозв'язок між запасами та джерелами їхнього фінансування, дозволяє провести класифікацію фінансових ситуацій залежно від рівня стійкості.

У таблиці 2.26 можемо переглянути типи фінансової стійкості – від абсолютної до кризової.

Таблиця 2.26

Типи фінансової стійкості

Тип фінансової стійкості			
Абсолютна фінансова стійкість	Нормальна фінансова стійкість	Недостатня фінансова стійкість	Кризова фінансова стійкість
$\Phi_c \geq 0$	$\Phi_c \leq 0$	$\Phi_c \leq 0$	$\Phi_c \leq 0$
$\Phi_T \geq 0$	$\Phi_T \geq 0$	$\Phi_T \leq 0$	$\Phi_T \leq 0$
$\Phi_o \geq 0$	$\Phi_o \geq 0$	$\Phi_o \geq 0$	$\Phi_o \leq 0$
(1;1;1)	(0;1;1)	(0;0;1)	(0;0;0)

Джерело: створено на основі джерел [32]

З таблиці 2.27 видно, що підприємству достатньо основних джерел формування запасів. Однак, для створення запасів не вистачає власних оборотних коштів і довготермінових кредитів, що свідчить про нестійкий фінансовий стан підприємства, але не про кризовий (на відміну від таблиці 4.3 - (0;0;1)).

Таблиця 2.27

**Оцінка типу фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький ОЖК» за 2019 –
2021 роки**

	2019	2020	2021
Власний капітал	2,550,580	2,447,373	1,812,790
Необоротні активи	3,621,673	3,511,728	3,387,918
Власні оборотні кошти	(1,071,093)	(1,064,355)	(1,575,128)
Запаси	198,350	241,887	336,581
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів	(1,269,443)	(1,306,242)	(1,911,709)
Довготермінові зобов'язання	518,686	613,419	465,590
Разом власних оборотних коштів і довготермінових зобов'язань	(552,407)	(450,936)	(1,109,538)
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів і довготермінових кредитів для формування запасів	(750,757)	(692,823)	(1,446,119)
Поточні зобов'язання	996,390	856,434	1,781,136
Разом основних джерел формування запасів	1,515,076	1,469,853	2,246,726
Надлишок (+), нестача (-) основних джерел формування запасів	1,316,726	1,227,966	1,910,145

Джерело: створено на основі звітності ПрАТ «Вінницький ОЖК» та розрахунків автора

Нестабільність фінансового стану пов'язана з недостатньою спроможністю до оплати зобов'язань, але цю проблему можна вирішити за допомогою збільшення реального власного капіталу та обігових коштів, а також шляхом додаткового залучення довгострокових кредитів та позик.

Цей стан може виникнути внаслідок недостатності власних обігових коштів, нестачі довгострокових джерел для формування запасів або через надмірну величину основних джерел формування запасів порівняно з їх розмірами [32].

2.3. Стратегія управління фінансовою стійкістю

ПрАТ «Вінницький ОЖК» є одним з основних олійнодобувних підприємств по Україні. На рисунках 2.28 - 2.29 можемо переглянути які зміни відбулися в галузі за 20 років, збільшення кількості підприємств та стабільне існування і розвиток даного підприємства.

Рис. 2.28. Основні олійнодобувні підприємства у розрізі регіонів

Джерело: складено автором на основі джерел [33]

**Україна: основні олійнодобувні підприємства у розрізі регіонів /
Ukraine: major oil-producing enterprises by regions**

Рис. 2.29. Основні олійнодобувні підприємства у розрізі регіонів
Джерело: складено автором на основі джерел [33]

Процес управління фінансовою стійкістю можна розділити на кілька етапів: діагностика та вирішення проблеми; проведення стратегічного аналізу фінансової стійкості; вибір стратегії управління фінансовою стійкістю; контроль та оцінка результатів управління фінансовою стійкістю [34].

Стратегія управління фінансовою стійкістю - це план або набір дій, що мають на меті забезпечити фінансову стійкість підприємства в довгостроковій перспективі.

Ця стратегія може включати такі елементи, як планування фінансових ресурсів, зменшення витрат, збільшення доходів, управління ризиками та

відкладеними витратами, залучення додаткових джерел фінансування, удосконалення системи управління кредитами та забезпечення платоспроможності підприємства в разі несподіваних змін на ринку.

Необхідно створити план дій для забезпечення фінансової стабільності, який враховуватиме унікальні потреби та особливості даного підприємства.

Належна наявність джерел формування запасів сприяє зміцненню фінансової стійкості даного підприємства, хоча велика кількість запасів може мати негативний вплив на його стан.

Однією з можливих стратегій управління фінансовою стійкістю є зосередження на досягненні поставлених цілей. Цей принцип означає, що механізм управління фінансовою стійкістю повинен забезпечувати досягнення цілей розвитку бізнесу на всіх рівнях [32].

Першорядна мета полягає в досягненні стійкого підвищення фінансової стійкості компанії, що базується на двох другорядних цілях: досягнення фінансової рівноваги та зростання власного капіталу компанії.

Крім того, важливо відзначити ключові чинники, які мають вплив на фінансову стабільність компанії:

- темпи зростання обсягу продажів;
- прибутковість підприємства;
- ефективне використання фінансових ресурсів компанією для фінансування своїх активів.

Також важливо визначити умови, що впливають на платоспроможність та ліквідність компанії та їх взаємозв'язок з фінансовою стійкістю. Умовами, які можуть впливати на фінансову стійкість компанії, є загальноекономічні та ринкові фактори. До загальноекономічних факторів можуть відноситись інфляція, безробіття, політична нестабільність, нестабільність податкової системи тощо. Ринкові умови можуть включати відсутність державної підтримки, зниження попиту на продукцію, фінансові кризи та інші.

На наведеному нижче рисунку 2.30 поетапно представлені можливі стратегії для поліпшення фінансової стійкості підприємства.

Рис. 2.30. Поетапна стратегія підвищення фінансової стійкості

Джерело: складено автором на основі джерел [35]

Щоб підвищити платоспроможність підприємства, рекомендується змінити структуру джерел фінансування, збільшивши частку стабільних джерел фінансування та зменшивши короткострокові джерела.

Також важливим чинником, що впливає на фінансову стійкість, є скорочення тривалості обороту капіталу. Щоб уникнути цього, можна дотримуватися наступних рекомендацій:

- скорочення тривалості виробничого циклу за рахунок розширення виробництва;

- удосконалення організації матеріально-технічного забезпечення оснащення виробництва необхідними матеріальними резервами і скороченням часу, протягом якого капітал знаходиться в резерві;
- скорочення строків розміщення коштів у дебіторській заборгованості;
- підвищення ступеня маркетингового аналізу, спрямованого на прискорення просування надання послуг від виробника до покупця;
- обмеження ділового циклу за рахунок стимулювання торгівлі;
- ведення переговорів з існуючими та потенційними постачальниками щодо забезпечення продовження терміни оплати;
- удосконалення логістичних процесів для зменшення транспортних, складських і подібних витрат [37].

Наступною стратегією є зниження витрат. Спочатку потрібно розглянути ймовірність покращення або зменшення вартості праці.

З цією метою можуть бути здійснені такі заходи: скорочення або припинення преміальних та інших виплат, запровадження виплат на підставі результатів діяльності підприємства за квартал або рік, переоцінка тарифних ставок.

Раціонально також розглянути організаційну структуру з метою усунення непотрібних рівнів управління і зменшити витрати на адміністративну роботу.

Також може бути здійснення конверсії запасів. Починати перетворення потрібно з того факту, що запаси розподіляються на групи відповідно до їх рівня потреб в збільшенні стабільності організації. Некритичні запаси для ведення бізнесу потрібно скоротити.

За можливості доцільно зменшити обсяги недоторканих запасів шляхом узгодження на коротший термін доставки товару. Це можна зробити шляхом порівняння з удосконаленням роботи компанії в сфері замовлення обладнання з впровадженням більш практичних процедур контролю.

Це може вимагати більш інтенсивної роботи з постачальниками по прискореній доставці та заохочення їх у вигляді більш привабливих умов оплати.

Резервні запаси доцільно продавати зі знижкою для придбання додаткових грошових коштів. Однак слід виходити з того, що ризик перенасичення товарного ринку при конкурентоспроможні ціни, негативно вплине на подальший продаж і не дозволить реалізувати стратегію підвищення цін.

Можливим є придбання додаткових грошових коштів від експлуатації основних засобів. У цій ситуації дозволено обговорювати з інженером, яке обладнання необхідне для підтримки темпів виробництва та можливостей для покращення використання приміщень.

Після цього необхідно визначити потенційних покупців або користувачів надлишкового майна шляхом вивчення конкурентів або ймовірність іншого використання цієї власності.

Наступною стратегією для ПрАТ «Вінницький ОЖК» може бути збільшення виробництва, яке може бути здійснено наступними способами:

- за рахунок зменшення залишків товарної продукції на складі;
- зменшення обсягу відвантажених, але не оплачених товарів у порівнянні з звітним періодом;
- організація додаткових робочих місць;
- впровадження нової техніки;
- усунення втрат робочого часу;
- усунення втрат часу роботи обладнання;
- запровадження заходів щодо розвитку техніки та організації;
- за рахунок розвитку процесу виробництва і праці;
- зниження норми витрати сировини в результаті впровадження нових технологій;
- підвищення якості готової продукції.

Українські посівні площі та врожай соняшнику зазнали значного впливу у зв'язку з повномасштабним російським вторгненням, що відбулося у 2022 році.

Фактором, що вплинув на фінансову стійкість ПрАТ «Вінницький ОЖК», є те, що площа посівів зменшилась з 6,5 млн га в 2021 році до 4,7 млн га у 2022 році через повномасштабне російське вторгнення, воєнний стан та відключення електроенергії, що спричинилося.

Аналіз порівняння посівної площі соняшнику в різних областях у 2022 році в порівнянні з 2021 роком систематизований та представлений в таблиці 2.31.

Таблиця 2.31

Рух посівних площ соняшнику в 2021 та 2022 роках

Рік	Площа, тис. га	Врожайність, т/га	Врожай, тис. т
2005	3 743	1.26	4 706
2006	3 964	1.34	5 324
2007	3 604	1.16	4 174
2008	4 306	1.52	6 526
2009	4 232	1.50	6 364
2010	4 572	1.48	6.772
2011	4 739	1.83	8 671
2012	5 194	1.61	8 387
2013	5 051	2.19	11 051
2014	5 257	1.93	10 134
2015	5 105	2.19	11 165
2016	6 073	2.24	13 627
2017	6 034	2.03	12 236
2018	6 117	2.32	14 165
2019	5 928	2.57	15 254
2020	6 457	2.03	13 110
2021	6 622	2.46	16 392
2022	4 817	2.17	10 473

Джерело: створено автором на основі джерел [36]

Ціни на соняшник були піддані коливанням через зниження попиту від переробників, які, у свою чергу, зменшили свої обсяги через невизначеність щодо подальшої дії "зернової угоди" та через обмеження використання електроенергії.

Можна відзначити, що у підприємства несприятливі умови угоди з дистриб'ютором, що веде до неприємних наслідків, зокрема, збільшення заборгованості дебіторів.

Стратегічно необхідно розширювати власну збутову діяльність, можливо відмовитися від співпраці з ним. Також комбінат має високі відсотки по кредиту в банках, через що існує ризик несплати боргів, тому варто залучити інші джерела коштів – емісія акцій або ж зміна кредитора.

Стратегія управління фінансовою стійкістю ПрАТ «Вінницький ОЖК» має враховувати і падіння виробництва в національній промисловості, яке викликано військовими ризиками. Більшість вітчизняних виробників зупинили виробництво у зоні військових дій.

Збройний конфлікт на сході України призвів до фінансових втрат, втрат майна та втрати можливості отримати прибуток для українського бізнесу.

ПрАТ «Вінницький ОЖК» продовжує діяльність та виробництво, надаючи людям робочі місця, що є вже успішним у теперішньому році.

Тому зараз відбувається продовження роботи підприємства в умовах військового стану попри нестабільну ситуацію на валютному ринку, постійний шантаж з боку агресора щодо закриття «зернового коридору» та уповільнення його роботи.

Продовження масового експорту насіння соняшнику з території України є одним з факторів, що впливає на зниження цін на олію соняшникову та шрот на світовому ринку. Зокрема, зменшується попит на продукти переробки насіння соняшнику в країнах ЄС.

Висока пропозиція соняшнику на експортному напрямку та мінімальні залишки на внутрішньому ринку створюють загрозу щодо забезпечення олійнодобувних та олійно-жирових підприємств України сировиною у літній період [33].

Багатогранні переваги розробки цифрових фінансових послуг для економіки, що розвивається, зосереджені на створенні стійкого середовища. Зосередження стратегії управління фінансовою стійкістю може концентруватися на взаємодії між логістичним персоналом, щоб визначити загальну вартість продукції та ціну за одиницю. Перехресна перевірка розрахункової та фактичної норми прибутку може допомогти краще зрозуміти причини нестійкості підприємства.

Фінансисти повинні провести нараду з іншими організаційними відділами та оновити продажі, здійснені компанією, продану продукцію, ринкову ціну та ціну продажу корпоративних товарів та інші аспекти для формування звітів. Інформація, зібрана під час цих зустрічей, допомагає оцінити поточний стан прибутків.

Клієнти є основним джерелом економічних факторів для організації. Кінцеві користувачі сприяють проходженню прибутків і допомагають отримати фінансові доходи для організації.

Фінансовий менеджмент повинен стежити за потребами та вподобаннями клієнтів і передбачати їхні вимоги. Запроваджуючи фінансову політику, орієнтовану на споживачів, підприємства можуть різко підвищити свої прибутки. База лояльних клієнтів пожинає дивіденди, навіть коли компанія переживає нестабільність із аналогічним попитом на ринку [38].

Грошові потоки є основними індикаторами корпоративного зростання та збитків. Фінансисти повинні розробити надійний механізм грошових потоків протягом усього процесу виробництва, виробництва та впровадження продукту.

Завдяки сучасним цифровим і платіжним системам відстеження допомагає гарантувати, що співробітники організації отримують зарплату вчасно.

Успішне фінансове управління полягає в забезпеченні того, щоб адекватне корпоративне бюджетування було розгорнуто в усіх корпоративних процесах. Нагляд за витратами на накопичені ресурси, накладними витратами, витратами на оплату праці та іншими витратами необхідно задокументувати у плані фінансового бюджету.

Загальні середньомісячні витрати додатково допоможуть підприємствам підтримувати стабільну фінансову систему в найближчі місяці.

Також важливо створити фонд надзвичайних ситуацій. Як впливає з назви, фонди надзвичайних ситуацій – це грошові ресурси, доступні підприємствам, коли в корпораціях охоплює паніка або організації самі переживають важкі часи.

Ці кошти відокремлюються від заощаджень і прибутків, які фірма збирає цілий рік, і використовуються виключно в період невизначеності та економічних потрясінь.

Надзвичайні фонди дозволяють пом'якшити ситуацію під час криз, а іноді створення персональної системи фінансування може допомогти, якщо бізнес зазнає краху.

Також важливою є виплата всіх боргів та уникнення їх подальшого накопичення. Підприємства потребують кредитних санкцій на ранніх етапах свого функціонування.

Однак у міру того, як організація росте та отримує прибуток, фінансисти повинні віддати перевагу виплаті будь-яких існуючих боргів. Крім того, сплата боргів може уникнути виплати непогашених відсотків [38].

Однак у кінцевому підсумку, коли фінанси покращуються, корпорації слід подивитись на сплату своїх боргів і уникати створення ситуацій, які призведуть до їх накопичення, мінімізуючи корпоративні витрати та розуміючи, чи зможе поточний працівник працювати замість того, щоб наймати нового.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ОПТИМІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ

3.1. Оцінка ризику втрати фінансової стійкості

Для оцінки ризику втрати фінансової стійкості, варто враховувати чинники та ризики впливу на діяльність підприємства. Зовнішні фактори, які мають прямий вплив на економічну діяльність компанії, можуть виявлятися у зменшенні обсягів поставок олійно-жирової сировини, скороченні імпорту та експорту продукції через розрив з іноземними партнерами з незалежних від компанії причин, зміні процентних ставок кредитів, коливаннях валютних курсів, інфляційному темпі, нестабільній платоспроможності та ліквідності контрагентів, форс-мажорних обставинах, а також діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, органів нагляду і контролю, фіскальних та правоохоронних органів.

Внутрішні фактори, які можуть вплинути на результати діяльності компанії, включають періодичні зміни в складі працівників, невідповідність виконання існуючих Інструкцій, Положень та наказів відповідальними особами, технічні неполадки та аварійні зупинки обладнання, порушення в роботі ІТ-систем з можливою втратою важливої інформації або значними затримками виконання операцій.

Ознаки ризику ліквідності в Товаристві можуть виявитись у вигляді незадовільних показників ліквідності або порушення умов ліквідності балансу, що може свідчити про певний рівень дисбалансу [39]. Дисбаланс ліквідності може виникнути через декілька факторів, зокрема:

- ризик втрати ліквідності, який пов'язаний з дисбалансом за термінами, сумами та валютами активів та пасивів;

- неможливість продажу активів за запланованою ціною протягом визначеного терміну;
- порушення процедур та процесів, які забезпечують безперервне проведення платежів та призводять до помилок;
- ризик ліквідності, який пов'язаний із закриттям ліміту кредитної лінії або відмовою банку у наданні овердрафту.

Товариство постійно вкладає свої грошові кошти в економічний процес на кожному етапі своєї діяльності.

Це призводить до необхідності постійного моніторингу процесу та виявлення негативних явищ, а також встановлення рівня ризику ліквідності. Крім того, оцінка ризику ліквідності необхідна при зміні стратегії та тактики діяльності Товариства.

Геополітичні ризики залишаються підвищеними, особливо після вторгнення Росії в Україну. На рисунку 3.1 можемо переглянути динаміку даного ризику згідно з дослідженням міжнародного валютного фонду.

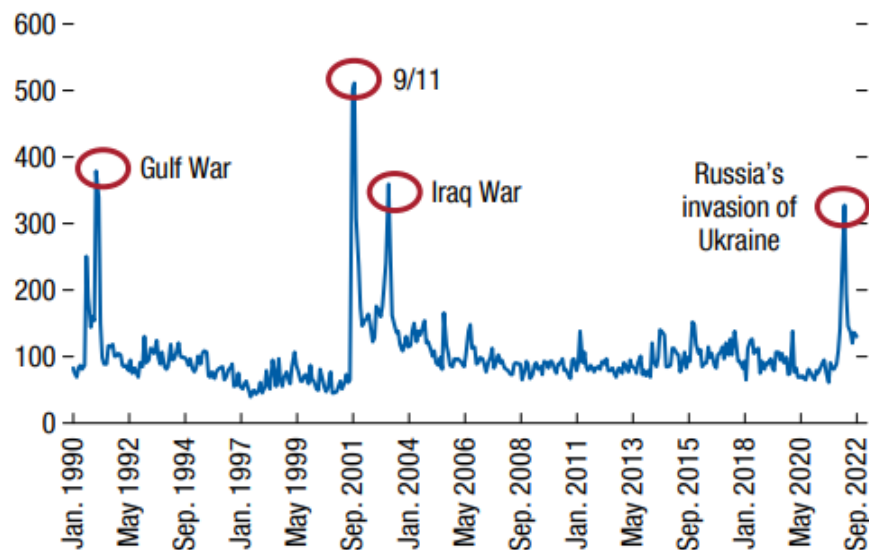

Рис. 3.1. Індекс геополітичного ризику, січень 1990 р. – вересень 2022 р.

Джерело: створено автором на основі джерел [40]

Також для оцінки ризику втрати фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький ОЖК» варто враховувати фінансові ризики, які призводять до непередбачуваних втрат фінансових ресурсів та капіталу.

Ці ризики можуть бути викликані негативним інвестиційним кліматом, порушеннями в банківській системі або валютними коливаннями. На рисунку 3.2 можемо проаналізувати причини виникнення фінансових ризиків.

Рис. 3.2. Фінансові ризики та причини їх виникнення

Джерело: створено автором на основі джерел [39]

Харчова промисловість опинилася під тиском від різкого зростання цін енергетичних і сільськогосподарських товарів. Хоча підприємство має нестабільний фінансовий стан по рівням стійкості, що було оцінено в розділі 2, проте ПрАТ «Вінницький ОЖК» продовжує працювати, створювати продукцію, навіть у воєнний час та має тенденції до розвитку та покращення фінансового стану.

Велика увага приділяється транспортуванню олії та шроту з портів Одеси в Індію, Китай та інші країни через глибоководні порти за допомогою "зернового коридору" [41].

На рисунку 3.3 можемо проаналізувати якими видами транспорту експортується олія, хоча є і ризики також для підприємства через можливе закриття зернового коридору.

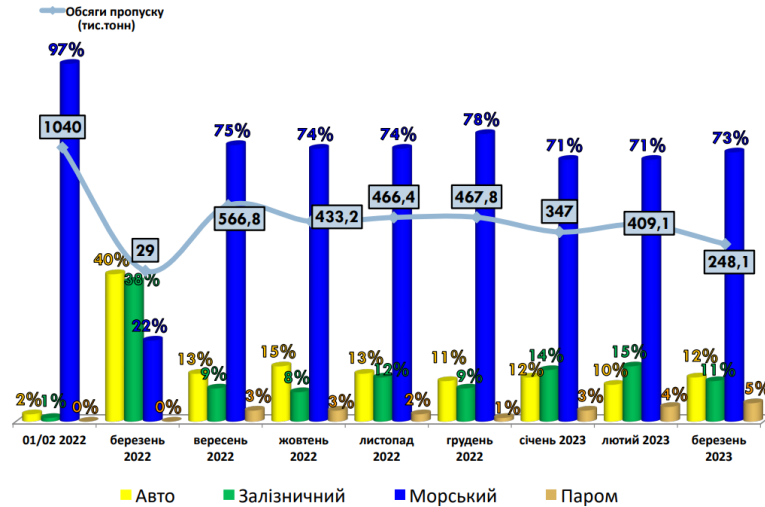

Рис. 3.3. Експорт олії – країни ЄС

Джерело: створено автором на основі джерел [33]

На рисунку 3.4 можемо переглянути залежність від портів – які відкриті до експорту, які заблоковані.

Рис. 3.4. Експорт олії за допомогою зернового коридору 2022 р.

Джерело: створено автором на основі даних Асоціації «Укроліапром»

Високі обсяги експорту соняшнику та низькі запаси на внутрішньому ринку можуть становити ризик для забезпечення українських виробників олійної промисловості сировиною протягом літнього сезону.

Загалом олійно-жировий кластер є територіально локалізованим, інноваційно-інвестиційним та інтегрованим структурно, організований на базі промислового підприємства [42].

Одним з ключових факторів стабільності фінансового стану підприємства є співвідношення між вартістю запасів та величиною власних та позичених джерел їх формування.

Для підприємства ПрАТ «Вінницький ОЖК» було проаналізовано даний аспект у другому розділі даної роботи. Власних обігових коштів та довготермінових джерел формування запасів недостатньо для покриття запасів, що є ризиком втрати фінансової стійкості, проте достатньо основних джерел, тому варто забезпечити джерела формування запасів шляхом їх поповнення та оптимізації структури, а також розумне скорочення рівня запасів.

Варто зауважити, що Україна є виробником та експортером соняшникової олії №1 у світі, на частку якої припадає 9% усієї рослинної олії, виробленої у світі. Соняшник є національною квіткою країни і став символом солідарності для прихильників після вторгнення Росії в лютому.

За даними Міністерства сільського господарства США, у 2021 році на Україну припадав 31% світового виробництва соняшникової олії.

Невизначеність на ринку щодо поставок соняшникової олії з України створила додатковий попит на інші рослинні олії, такі як пальмова, соєва та ріпакова, це сприяє підвищенню цін на рослинну олію [43].

Галузь переробки олії в Україні не зазнає деградації, а навпаки - вона адаптується до сучасних викликів та умов ринку. Таким чином і наше підприємство працює над цим і активно продовжує вести діяльність, залишаючись на ринку, підтримуючи робочі місця для людей.

Вторгнення Росії в Україну додало виклики для ПрАТ «Вінницький ОЖК», що існували і раніше, викликаючи вищу інфляцію та посилюючи економічну невизначеність.

Після одужання від впливу пандемії COVID-19 наприкінці 2021 року, найближча перспектива зростання погіршилась.

Інфляційний тиск був більш стійким, ніж очікувалося, центральні банки в усьому світі підвищили свої облікові ставки.

Ще однією з особливостей діяльності даного підприємства є використання давальницької сировини. Для відновлення виробничого циклу необхідно мати наявність сировини, якою є переважно продукція сільського господарства.

Операція з давальницькою сировиною включає в себе попереднє постачання сировини з метою її подальшої переробки в готовий продукт за визначену плату [44].

Для покращення фінансового стану та стійкості підприємства, слід збільшувати частку власної сировини та зменшувати використання давальницької сировини. Фінансова нестійкість сьогодні активно вивчається.

Наприклад, Європейський центральний банк бачить кореляцію між банківським сектором та нестійкістю, що пов'язана з відсутністю механізму ефективного своєчасного розподілу ресурсів між різними секторами економіки, послідовною оцінкою та управління ризиками.

Багата пропозиція соняшнику на зовнішньому ринку та низький рівень запасів на внутрішньому ринку можуть становити загрозу для забезпечення сировиною українських олійно-добувних та олійно-жирових підприємств у літній період.

Загалом втрата фінансової стійкості призводить до банкрутства, тобто підприємство стає економічно неспроможним, може переживати тривалу фінансову кризу, яка зазвичай призводить до припинення господарської діяльності [45].

Корпорація вважається неплатоспроможною, якщо вона більше не в змозі платити за своїми зобов'язаннями, коли вони зазвичай настають, а продаж її активів буде недостатнім для оплати всіх її зобов'язань.

Коли корпорація переживає фінансові труднощі або неплатоспроможність, одним із доступних варіантів вирішення боргу є банкрутство. Проте ПрАТ «Вінницький ОЖК» варто продовжувати працювати, адже дана галузь підтримує економіку у воєнний час.

У першій половині року невизначеність щодо перспектив експорту соняшникової продукції підштовхнула і без того напружений світовий ринок рослинної олії до штопору з ф'ючерсними контрактами та фізичними цінами на пальму, сою, соняшник і ріпак – чотири рослинні олії, які найбільше торгуються [46].

Таким чином, можемо зробити висновок, що для оцінки ризику втрати фінансової стійкості можна використовувати коефіцієнтний та агрегатний методи, які допомагають зрозуміти в якому стані підприємство та наскільки воно є фінансово стійким.

ПрАТ «Вінницький ОЖК» має проблемні місця в фінансовому стані, а також є досить великі ризики та фактори впливу на його діяльність. Як внутрішні, так і зовнішні чинники та ризики виділені у даному розділі, проте їх можна зменшити та таким чином покращити фінансову стійкість корпорації.

Проаналізовано та проілюстровано ринок олійно-жирової галузі за останні роки, а також під час воєнного стану, який дуже впливає на роботу всіх підприємств України. ПрАТ «Вінницький ОЖК» має потенціал для зростання та поліпшення ситуації, оскільки воно є одним з найбільших підприємств та відомим експортером олії. Наскільки це можливо, український олійний сектор швидко адаптувався до блокування портів, створивши нові логістичні ланцюги та активно шукав альтернативні ринки збуту для соняшникової олії та шроту.

3.2. Шляхи покращення управління фінансовою стійкістю корпорації

Фінансова стійкість сприяє зростанню прибутків. Кредитори, інвестори та працівники охочіше співпрацюють із фінансово стійким бізнесом на вигідних умовах. Ці вигідні умови дозволяють розширення, збільшення прибутків і більшу стабільність.

На рисунку 3.5 можемо переглянути складові фінансової стійкості корпорації, адже покращуючи кожен з них, можна досягнути абсолютної або нормальної фінансової стійкості та бути конкурентоспроможним підприємством.

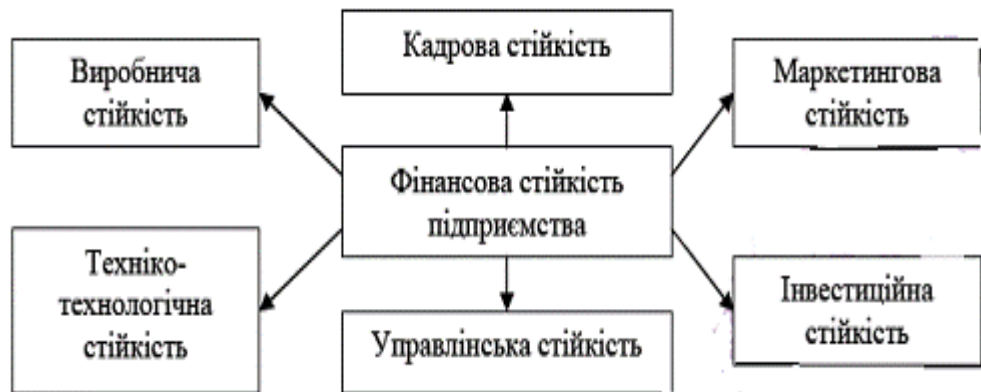

Рис. 3.5. Складові фінансової стійкості

Джерело: створено автором на основі джерел [46]

Достатній оборотний капітал є джерелом життя будь-якого бізнесу. Було б корисно, якби у корпорації був оборотний капітал для підтримки повсякденних бізнес-операцій, таких як закупівля сировини, виплата зарплати співробітникам, усунення прогалин у ланцюзі поставок, модернізація бізнес-обладнання та інфраструктури.

Своєчасне отримання платежів від клієнтів має вирішальне значення, але не менш важливо вчасно здійснювати платежі. Зі сторони компанії не повинно бути

заборгованості. Тож потрібно платити усім своїм постачальникам, працівникам і вчасно виплачувати заборгованості [48].

Можливі кроки для досягнення фінансової стійкості в компанії можуть включати наступне:

- встановлення мети та планів;
- розроблення чіткого алгоритму для досягнення цілей та виконання планів;
- контроль за кожним етапом сформованого алгоритму;
- контроль за кожною статтею витрат;
- мінімізація витрат;
- навчання та заохочення персоналу, розроблення бонусної системи;
- забезпечення сучасного програмного та технічного обладнання;

ПрАТ «Вінницький ОЖК» варто також стежити за прибутковістю та розробляти способи її збільшення. Найпростіший спосіб підвищити рентабельність - це поліпшення продажів і контроль над витратами.

Покращення грошового потоку передбачає заохочення джерел і скорочення використання готівки.

Тактика покращення грошового потоку та прибутковості включає покращення продажів, скорочення витрат, контроль бюджету та грошових потоків, підвищення ефективності та продуктивності або задоволення потреб клієнтів.

Неефективні або погано керовані корпорації можуть спричинити значні економічні та фіскальні витрати.

Існування корпорацій зазвичай виправдовується наміром усунути потенційні провали ринку - наприклад, компанії вважаються природними монополіями або вони працюють на ринках, захищених від конкуренції зі стратегічних чи соціальних причин [49].

Однак, за відсутності потужних стимулів для продуктивності, державні корпорації також часто виробляють з високими витратами, завищують ціни

клієнтам і часто не надають такі основні послуги, як електроенергія, вода та телекомунікації.

Однак головним пріоритетом для ПрАТ "Вінницький ОЖК" є збереження стійкості під час воєнного стану, особливо з урахуванням того, що бізнес в даний момент оцінюється індексом активності бізнесу UBI (Ukrainian Business Index) на рівні 33,9 з можливих 100.

Незважаючи на невелике зростання з червня 2022 року, індекс все ще залишається на низькому рівні, що свідчить про недостатню впевненість бізнесу в швидкому відновленні економіки.

Однак, зростання показника в останні місяці свідчить про те, що негативні очікування бізнесу зменшуються, що можна побачити на графіку 3.6 [50].

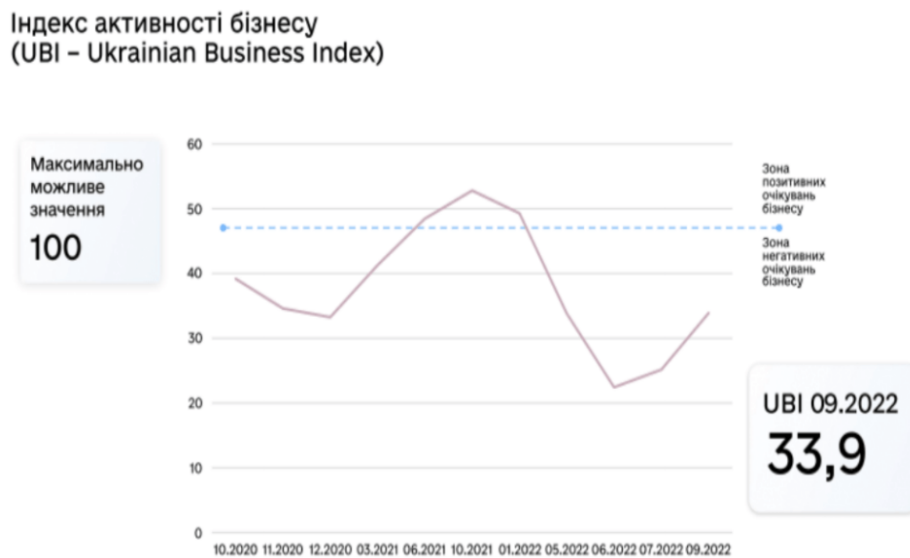

Рис. 3.6. Динаміка індексу активності бізнесу – вересень 2022 р.

Джерело: створено автором на основі джерел [50]

З 24 лютого повністю або майже повністю припинили роботу 33,8% підприємств, що є меншим показником, ніж у червні, коли таких підприємств було 46,8%. Аналогічна ситуація спостерігалася в травні.

На рисунку 3.7 можемо простежити основні причини такої ситуації та ставлення підприємців. У сучасних умовах досить складно вести бізнес та тримати його в стійкому стані.

Що заважає Вам зараз відновлювати і розвивати бізнес?

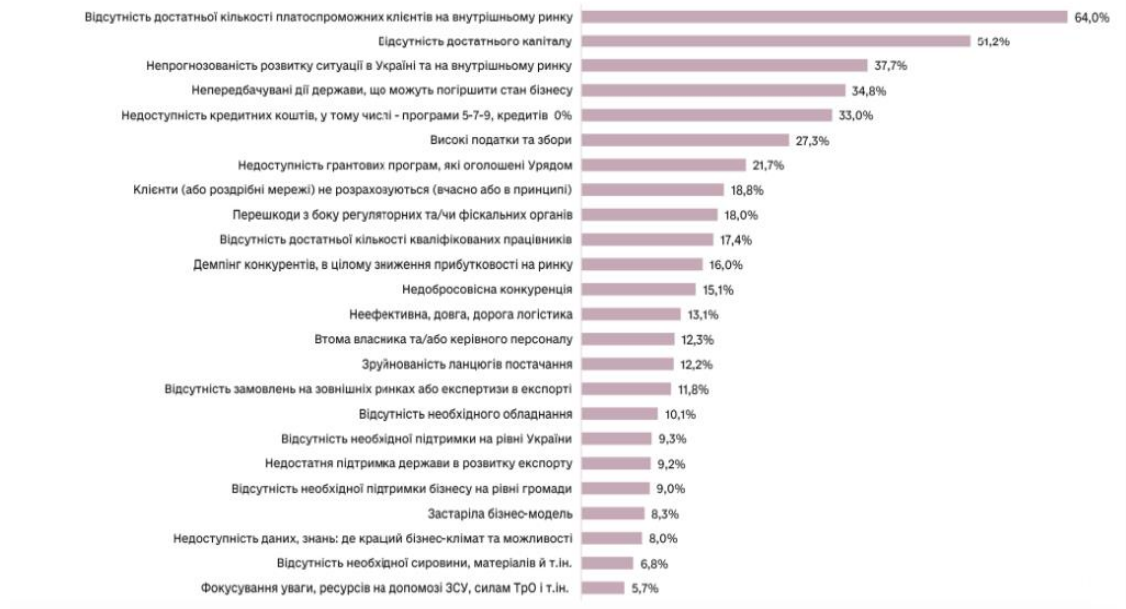

Рис. 3.7. Причини, що стримують розвиток бізнесу у воєнний час

Джерело: створено автором на основі джерел [50]

Для ПрАТ «Вінницький ОЖК» варто оцінити можливість збільшення фінансово-економічної стійкості. Сьогодні можна стверджувати, що протягом останніх 23 років, олійно-жирова промисловість України не тільки відновила після кризи, але й зайняла провідні позиції на світовому ринку виробництва та експорту соняшникової олії, яку вважають якісною в більш ніж 120 країнах. Після повномасштабного вторгнення дана галузь одна з небагатьох продовжує працювати, а ПрАТ «Вінницький ОЖК» стабільно веде діяльність попри всі ризики та чинники впливу.

ВИСНОВКИ

В сучасних умовах діяльності підприємств, проведення аналізу фінансового стану та визначення показників фінансової стійкості є надзвичайно важливим.

У даній дипломній роботі були виконані такі завдання як розкриття сутності фінансової стійкості корпорації, що може бути ключовим фактором успіху, оскільки це дає змогу продемонструвати здатність компанії керувати своєю діяльністю у майбутньому, зменшити залежність від кредиторів та уникнути боргової пастки, а також забезпечити конкурентні переваги та стабільність на ринку.

Також досліджено фактори впливу, зовнішні фактори впливу на фінансову стійкість пов'язані з тим, наскільки стабільне економічне середовище, в якому функціонує підприємство. Наприклад, ставки податків, нестабільність законодавства, податкове законодавство, витрати на інфраструктуру, тіньова економіка, інфляція, корупція. До внутрішніх факторів впливу можемо віднести ефективність господарських і фінансових операцій, рівень гнучкості системи управління, стан матеріально-технологічної бази підприємства.

Наступним завданням був аналіз підходів до оцінки та управління фінансовою стійкістю корпорації, серед яких можемо виділити агрегування, горизонтальний та вертикальний аналіз, коефіцієнтний аналіз.

Також розглянуто фінансово-господарську характеристику діяльності ПрАТ «Вінницький ОЖК», що є провідним переробником олійних культур в Україні та має вагому позицію серед вітчизняних виробників.

Підприємство поетапно впроваджує інтегровану систему екологічного менеджменту, займається виробництвом олії соняшникової, соєвої та ріпакової, шроту соняшникового, соєвого, ріпакового, рослинних жирів, маргарину та

фасованої олії, продуктів процесу переробки, зберігання та відвантаження готової продукції.

Наступним завданням було виконання комплексного оцінювання рівня фінансової стійкості. Такі показники як власний капітал, маневреність власних грошових коштів мають негативну динаміку, проте можна забезпечити більші інвестицій у бізнес. Показники ліквідності є трохи нижчими за нормативні, проте ПрАТ "Вінницький ОЖК" зможе залучити позичкові кошти та продати деякі активи з метою збільшення суми найбільш ліквідних активів.

Підприємству достатньо основних джерел формування запасів. Однак, для створення запасів не вистачає власних оборотних коштів і довготермінових кредитів, що свідчить про нестійкий фінансовий стан підприємства, але не про кризовий.

Також розроблено стратегію управління, попри повномасштабне російське вторгнення, що призвело до блокування українських чорноморських портів та зупинки більшої частини підприємств з переробки соняшнику, ПрАТ «Вінницький ОЖК» продовжує виробництво.

Стратегія управління фінансовою стійкістю ПрАТ «Вінницький ОЖК» має враховувати і падіння виробництва в національній промисловості, яке викликано військовими ризиками. Більшість вітчизняних виробників зупинили виробництво у зоні військових дій.

Також було виявлено ризик втрати фінансової стійкості в той час як харчова промисловість опинилася під тиском від різкого зростання цін енергетичних і сільськогосподарських товарів. Хоча підприємство має нестабільний фінансовий стан по рівням стійкості, що було оцінено в розділі 2, проте ПрАТ «Вінницький ОЖК» продовжує працювати, створювати продукцію, навіть у воєнний час та має тенденції до розвитку та покращення фінансового стану.

Останнім завданням була розробка шляхів покращення управління стійкістю у сучасних умовах. Мати високу фінансову стійкість дозволяє компанії ефективно

конкурувати на ринку з потужними гравцями. Чим вищий рівень стійкості, тим менша залежність від коливань ринку, включаючи кризові періоди, оскільки компанія готова до критичних ситуацій, що забезпечує її стабільність. Висока фінансова стійкість також зменшує ризик банкрутства і ліквідації компанії.

Достатній оборотний капітал є джерелом життя будь-якого бізнесу. Було б корисно, якби у корпорації був оборотний капітал для підтримки повсякденних бізнес-операцій, таких як закупівля сировини, виплата зарплати співробітникам, усунення прогалин у ланцюзі поставок, модернізація бізнес-обладнання та інфраструктури.

ПрАТ «Вінницький ОЖК» варто також стежити за прибутковістю та розробляти способи її збільшення. Найпростіший спосіб підвищити рентабельність - це поліпшення продажів і контроль над витратами.

Покращення грошового потоку передбачає заохочення джерел і скорочення використання готівки. Таким чином, підприємство зможе покращити фінансову стійкість та бути конкурентоспроможним на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. How to Define Financial Stability in Business. Ashley Donohoe. URL: <https://bizfluent.com/how-5950295-define-financial-stability-business.html>
2. Фінансовий менеджмент. Г.Г. Кірейцев, Житомир: ЖІТІ, 2001. URL: <https://buklib.net/books/28029/>
3. О. В. Левкович. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8776>
4. Крухмаль О.В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи / Крухмаль О.В., Коваленко В.В.// Монографія. Суми: УАБС НБУ, 2007. - 198с.
5. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. - 2-ге видан., випр. і доп. / Г.В. Савицька. – К., 2005. – 662 с.
6. Фролова Т.О. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. / Т.О. Фролова. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. – 253 с.
7. Konstantins Cernavskis. Financial stability of enterprises as the main precondition for sustainable development of economy URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/233177068.pdf>
8. Аналіз фінансової стабільності. URL: <https://www.seeneco.com/blog/>
9. Мета, завдання, та методика аналізу фінансової стійкості. URL: <https://studwood.net/952011/finansy/>
10. Characteristics of corporations. URL: <https://www.accountingtools.com/articles/characteristics-of-corporations>
11. Г. І. Міокова, доц., канд. екон. наук, К. В. Самсонова. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/84825095.pdf>

12. Key factors of financial stability of enterprises: case from Latvia. URL: <https://ortus.rtu.lv/science/en/publications/4223/fulltext>
13. Н. Ф. Єфремова. Економічний зміст фінансової стійкості підприємства та фактори впливу на її рівень. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2011/14.pdf
14. Концепція фінансової стабільності підприємства. URL: <https://vuzlit.com/1276784/>
- 15.7 Factors that Determine the Financial Health of Your Company. URL: <https://dealstruck.com/resources/7-factors-that-determine-the-financial-health-of-your-company/>
16. Nonhlanhla Mbatha, Musawenkosi Ngibe. Factors affecting financial stability of small and medium enterprises: a case study of emerging markets. URL: https://virtusinterpress.org/IMG/pdf/10-22495_rgc7i1art1-2.pdf
17. О.В. Коваль. Фінансова стійкість корпорації: теоретичні аспекти аналізу. URL: https://nonproblem.net/wp-content/uploads/2019/12/2014_06_054.pdf
18. Monika Wiczorek-Kosmala, Maria Gorczyńska. Corporate financial stability and change of capital availability as a result of a loss event. URL: <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.cejsh-22c04bb1-408e-469a-8905-1da04a95b7fa>
19. Werner Gleißner, Thomas Günthe. Financial sustainability: measurement and empirical evidence. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11573-022-01081-0>
20. Офіційний сайт ПрАТ «Вінницький ОЖК». URL: <http://vmzhk.vioil.com/>
21. Вінницький олійножировий комбінат. URL: <https://agrarii-razom.com.ua/elevators/vinnickiy-oliyno-jiroviy-kombinat>
22. Огляд українського ринку соняшнику та соняшникової олії - 2022/23. URL: <http://shareupotential.com/ru/BE/ukrainian-podsolnechnik-maslo-2023.html>

23. What Is the Best Measure of a Company's Financial Health? J.B. Maverick. URL: <https://www.investopedia.com/articles/investing/061916/what-best-measure-companys-financial-health.asp>
24. Corporate Finance Resources » Equity Capital. URL: <https://www.wallstreetmojo.com/equity-capital/>
25. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/271-manevrenist-vlasnikh-oborotnikh-koshtv>
26. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт поточної ліквідності (Коефіцієнт покриття). URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/256-pokaznik-potochnoji-likvidnosti-pokaznik-pokrittya>
27. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт швидкої ліквідності (Коефіцієнт термінової ліквідності). URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/252-koefitsient-shvidkoji-likvidnosti-koefitsient-terminovoji-likvidnosti>
28. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт фінансової стійкості / В. Р. Кобилецький // URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/349-koefitsient-finansovoji-stijkosti>
29. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт фінансової автономії (Коефіцієнт фінансової незалежності). URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/346-pokaznik-finansovoji-avtonomiji-pokaznik-finansovoji-nezalezhnosti>
30. Аналіз оборотних активів. URL: https://pns.hneu.edu.ua/pluginfile.php/261629/mod_resource/content/0/tema_4/Tema_4.pdf
31. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємств лісогосподарської галузі як передумова залучення фінансових ресурсів. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/65/872.pdf>

32. Аналіз забезпеченості запасів джерелами їх формування. URL: https://pidru4niki.com/12991010/ekonomika/analiz_zabezpechenosti_zapasiv_dzherelami_formuvannya
33. Офіційний сайт Асоціації «Укроліяпром». URL: <https://ukroilprom.org.ua/>
34. Управління фінансовою стійкістю підприємств видавничо-поліграфічної галузі. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/81630699.pdf>
35. Техніка управління фінансовою стійкістю компанії. URL: https://www.profiz.peo/7_2021/tekhnika_upravleniya/
36. Огляд українського ринку соняшнику та соняшникової олії - 2022/23. URL: <http://shareupotential.com/ru/BE/ukrainian-podsolnechnik-maslo-2023.html>
37. Overview of actions to strengthen financial stability of companies. URL: https://www.e3sonferences.org/articles/e3sconf/pdf/2020/19/e3sconf_btse2020_04016.pdf
38. How to Maintain Corporation Financial Stability? URL: <https://talentedge.com/articles/maintain-corporation-financial-stability/>
39. Рак Р.В. Нові підходи до мотивації персоналу в стратегічному управлінні корпораціями / Р.В. Рак, К.В. Ковальська / Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – №1 (104).
40. The risk of loss of financial stability and its place in the classification of risks. Т. Лелеко. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/208.pdf
41. Global Financial Stability Report, April 2023. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR/Issues/2023/04/11/global-financial-stability-report-april-2023>
42. Про загальні збори учасників асоціації «Укроліяпром». URL: <https://ukroilprom.org.ua/news/pro-zagalni-zbory-uchasnykiv-asotsiatsiy-ukroliyprom-289/>

43. Oil and Fat Business of Ukraine: Marketing Orientation for Achieving Competitive Advantages. URL: <https://ecsdev.org/ojs/index.php/ejsd/article/download/1137/1116/2222>
44. Sunflowers, war and drought: Why the price of margarine and butter spiked 32%. URL: <https://www.cnbc.com/2022/10/17/sunflowers-war-and-oil-why-margarine-butter-prices-have-risen.html>
45. Класифікація операцій з переробки давальницької сировини. URL: <http://parusconsultant.com/?doc=06H3MCB722>
46. Identifying Symptoms of Bankruptcy Risk Based on Polish Bankruptcy Prediction Models – a Case Study of Próchnik S.A. URL: <https://journals.umcs.pl/h/article/download/8238/6328>
47. Small players lead sunflower oil trade in war-struck Ukraine, says DeltaWilmar trader. URL: <https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/agriculture/083022-interview-small-players-lead-sunflower-oil-trade-in-war-struck-ukraine-says-deltawilmar-trader>
48. Поняття фінансової стійкості підприємства. URL: <https://studfile.net/preview/9219052/page:29/>
- 49.5 Tips To Help Your Business Maintain Financial Stability. URL: <https://www.hdfcbank.com/personal/resources/learning-centre/sme/5-tips-to-help-your-business-maintain-financial-stability>
50. How to Improve the Financial Oversight of Public Corporations. URL: <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/061/2016/005/article-A001-en.xml>
51. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: вересень, 2022. URL: <https://cid.center/state-and-needs-of-business-in-war-september-2022/>
52. Варналій З. С., Андреев О. О. Фінансова безпека підприємства: сутність та формування системи забезпечення // Міжнародний науковий журнал “Інтернаука”. Серія: “Економічні науки”. – 2021. – №6.(0,6 д.а.) Ат. мат. (0,4 д.а.). <https://www.inter-nauka.com/issues/economic2021/6/7361>

Додаток Б

Звіт з праці – кількість штатних працівників та умови праці

Розділ І. Кількість штатних працівників

Назва показників	Код рядка	(осіб (у цілих числах))	
		Усього	У т.ч. жінки
А	Б	1	2
Кількість прийнятих штатних працівників	3020	11	3
Кількість звільнених штатних працівників	3040	26	12
Кількість звільнених штатних працівників із причини змін в організації виробництва і праці (реорганізація, скорочення кількості або штату працівників) (із ряд. 3040)	3050		
Кількість звільнених штатних працівників із причини плинності кадрів (за власним бажанням, за угодою сторін, порушення трудової дисципліни, ін.) (із ряд. 3040)	3060	20	11
Облікова кількість штатних працівників на кінець звітної періоду	3070	810	308
Станом на 31 грудня звітного року (раз на рік у звіті за IV квартал)			
Облікова кількість штатних працівників, прийнятих на умовах неповного робочого дня (тижня)	3080	4	2
Облікова кількість штатних працівників, які знаходяться у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами	3090	x	
Облікова кількість штатних працівників, які знаходяться у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею віку, встановленого чинним законодавством	3100	24	23

Стор. 2 ф. № 1-ПВ (умови праці) (один раз на два роки)

**Розділ І. Умови праці працівників
на 31 грудня 2021 року**

(осіб)

	Код рядка	Облікова кількість штатних працівників	Облікова кількість штатних працівників-жінок (зр.2 ≤ зр.1)
А	Б	1	2
Усього (незалежно від умов праці)	10010	733	270
у тому числі працюють на роботах зі шкідливими умовами праці (з рядка 10010)	10020	462	170
з них в умовах перевищення гігієнічних нормативів за шкідливими виробничими факторами (з рядка 10020):			
мікроклімат (температура, вологість, швидкість руху повітря, інфрачервоне випромінювання)	10030	282	56
барометричний тиск	10040	--	--
неіонізуючі електромагнітні поля та випромінювання	10050	--	--
іонізуючі випромінювання	10060	--	--

Додаток В
Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2021 р.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2021 р.			
			Форма №1 Код за ДКУД 1801001
А К Т И В	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	10	242
первісна вартість	1001	71	410
накопичена амортизація	1002	61	168
Незавершені капітальні інвестиції	1005	12 358	12 938
Основні засоби	1010	3 447 243	3 322 890
первісна вартість	1011	4 150 480	4 181 520
знос	1012	703 237	858 630
Інвестиційна нерухомість	1015	52 104	51 846
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	52 104	51 846
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	13	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3 511 728	3 387 918
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	241 887	336 581
виробничі запаси	1101	70 252	199 954
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	134 410	124 241
товари	1104	37 225	12 386
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	29 279	29 613
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	25 302	142 285
з бюджетом	1135	47 628	44 544
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 445	9 530
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	55 601	77 905
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	7 315	30 266
готівка	1166	14	11
рахунки в банках	1167	7 301	30 255
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частина перестрахування у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Інші оборотні активи	1190	1 880	10 070
Усього за розділом II	1195	408 898	671 864
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	94
Баланс	1300	3 920 626	4 059 876

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	78 099	78 099
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	2 730 292	2 726 476
Додатковий капітал	1410	1	1
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	432	432
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(358 051)	(992 218)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	2 450 773	1 812 790
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відотрачені податкові зобов'язання	1500	481 598	464 807
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	131 821	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	1 143
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	613 419	465 950
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	37 149	725 263
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	67
товари, роботи, послуги	1615	36 701	147 726
розрахунками з бюджетом	1620	1 578	1 798
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	324	1 298
розрахунками з оплати праці	1630	4 352	5 201
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	532 954	497 626
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	12 853	10 318
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відотрачені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	230 523	391 839
Усього за розділом III	1695	856 434	1 781 136
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	3 920 626	4 059 876

Додаток Д

Звіт про фінансові результати – 2021 рік

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Вінницький олійножировий комбінат" <small>(займатися)</small>	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ 2022 01 01 00373758
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2021 р.			Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 859 223	1 915 837
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 901 664)	(1 722 103)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	-	193 734
збиток	2095	(42 441)	-
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	2105	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	135 984	75 797
<i>у тому числі:</i>	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(38 063)	(41 308)
Витрати на збут	2150	(48 323)	(92 894)
Інші операційні витрати	2180	(149 935)	(106 082)
<i>у тому числі:</i>	2181	-	-
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	29 247
збиток	2195	(142 778)	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	11 026	151
Інші доходи	2240	-	-
<i>у тому числі:</i>	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(44 499)	(143 123)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	-	-
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(176 251)	(113 725)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	16 121	13 569
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(160 130)	(100 156)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(160 130)	(100 156)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 526 799	1 410 706
Витрати на оплату праці	2505	97 546	114 957
Відрахування на соціальні заходи	2510	21 392	24 907
Амортизація	2515	159 469	160 952
Інші операційні витрати	2520	210 961	169 029
Разом	2550	2 016 167	1 880 551

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	312394000	312394000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0,51259)	(0,32061)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Белінської Ярослава Петрівна

Головний бухгалтер

Зоря Ірина Олександрівна